

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Mutlukent'in Yöneticisi

Emin Özdemir

KÖK
yayıncılık

10. Baskı

Mutlukent'in Yöneticisi

Emin Özdemir

Resimleyen:
Ferit Avcı

Bu kitabın basım ve yayım hakkı KÖK YAYINCILIK'a aittir. Fikir ve Sanat Eserleri Yasası uyarınca yazılı izin alınmaksızın alıntı yapılamaz, basılamaz, disket, video, fotokopi vb. ile çoğaltılıp kullanılamaz.

ISBN 978-975-499-299-1

MUTLUKENT'İN YÖNETİCİSİ

Yazan: Emin Özdemir

Resimleyen: Ferit Avcı

Yayın Danışmanı: Mustafa Ruhi Şirin

Grafik Uygulama: Ekrem Musaoglu

Yayım Hakkı © KÖK Yayıncılık

Baskı: Ankamat Matbaacılık San. Ltd. Ş

30. Cad. 538. Sok. Nu.: 60

İvedik Organize Sanayi / Ankara

tel.: (0312) 394 54 94

1. Baskı: Ankara - Eylül, 2005

10. Baskı: Ankara - Ağustos, 2010

KÖK YAYINCILIK

İthalat, İhracat, Dağıtım, Pazarlama, Sanayi ve Ticaret Ltd. Ş

İncesu Cad. Nu.: 10 06670 Kolej/ANKARA

tel.: (0312) 435 04 97 - 434 47 22 belgeç: 430 26 22

www.kokyayincilik.com.tr

kokbilgi@kokyayincilik.com.tr

Torunlarım,

Doruk, Deniz Erhan'la Eralp ve Erdem Kumbasar'a

Okuma, tutkuların en soylusudur. Ekmek, nasıl bedeni beslerse o da öylece ruhumuzu besler, duygu ve düşünce dünyamızı zenginleştirir.

Masalların çoğu, “bir varmış, bir yokmuş”la başlar. Bizim masalımız da öyle. Ancak öteki masallara benzemeyen, onlardan ayrılan yanları da var. Bir kez bizim masalımızda öyle bir dudağı yerde, bir dudağı gökte devler, dev anaları yok. Cinler, periler, büyücüler de yok. Masalımızın kişileri, tıpkı bizlere benziyor. Bizim gibi duyuyor, bizim gibi düşünüyorlar. Onların da bizimkilere benzeyen dertleri, sıkıntıları var; özlemleri, düşleri var.

Bilirsiniz, masallar bizi yalnızca eğlendirmez, eğlendirdiği kadar bize dersler de verir. İnsanlarla, yaşamla ilgili birçok şey öğreniriz masalardan. Bizim masalımız da öyle. Onu okurken

elbette eğleneceksiniz; eğlenmenin yanı sıra birçok soruyla karşılaşacaksınız: “İnsan nasıl mutlu olur? Başarıya nasıl ulaşır? Karşımızdakileri nasıl daha iyi anlayabiliriz? Kendimizi daha iyi nasıl anlatabiliriz?” Bunlar ve bunlara benzer sorular üzerinde düşüneceksiniz. Bunların yanıtlarını bulacaksınız. Çünkü bizim masalımızın içinde başka masallar da var; öyküler, bilmece-ler de var. Öyleyse başlayalım masalımıza.

Derler ki çok, çok eskilerde, bir kentte çok okuyan, çok düşünen bir adam varmış. Öyle ki evinin her odası kocaman bir kitaplık gibiymiş. Zamanının büyük bölümünü kitapları arasında okumakla geçirirmiş. Bilinen bir gerçektir, okumak insanın bilgisini artırır; düşünmek de insanı bilgeleştirir. Masalımızın kişisi için de böyle olmuş bu. Okudukça bilgisi artmış, bilgisi arttıkça düşünme gücü, düş kurma gücü gelişmiş. Yaşadığı kentin ve yörenin büyük bir bilgesi olmuş.

Bu yönüyle adı tüm yörede bilinir olmuş.

Okuyan,düşüneninsan,sorar,sorgular.Bizim bilge kişimiz de öyleymiş. Dünya üzerinde olup bitenleri izliyor, bunlar üzerinde düşünüyor-muş; Rüzgâr neden esiyor? Kuşlar nasıl uçuyor?

Doğa neden kirleniyor? Savaşlar niçin çıkıyor? Neden yer yüzünde sürekli barış olmuyor? Niçin mutsuz oluyoruz? Bu türden daha nice sorular üzerinde düşünürmüş.

Bilge kişinin bir özelliği de bildiklerini başkalarıyla paylaşmasıymış. İnsanlara yardım etmeyi severmiş; bunu, insan olmanın bir gereği sayarmış. Çevresindeki saygınlığı da buradan geliyormuş işte. Dertlerine, sorunlarına çözüm arayanlar bu bilge kişiye gelir, akıl danışır, yardım isterlermiş ondan. Kendisine başvuranları, yardım isteyenleri hiç geri çevirmezmiş. İnsanların dertlerini, sorunlarını, sıkıntılarını sabırla, hiç yakınmadan dinlermiş.

Masalımızın kişisi, bilgili olduğu kadar iyi bir dinleyiciymiş de. Dinlemenin yaşamımızda önemli bir yeri olduğuna inanırmış. İnsanlar arasındaki birçok sorunun birbirlerini iyi dinlemekten doğduğunu düşünürmüş. İnsanları anlamak, onlarla iyi iletişim kurabilmek için onları iyi dinlemek gerektiğine inanırmış.

Ayrıca dinlemenin iyi bir öğrenme yolu olduğunu da bilirmiş. Bunun için de insanların kendisine anlattığı dertleri, sorunları dikkatle dinler, onlara sonunda bir çözüm yolu bulurmuş.

Bilge kişinin iki oğlu varmış. Masalların çoğunda kişilerin özel adı olmaz; bunun yerine onlardan “adam”, “kadın”, oğlan”, “çocuk” diye söz edilir. Ancak bizim masalımızda böyle değil bu. İki oğlun da adı varmış. Büyüğünün adı Demircan, küçüğünün Emircan’mış. Karısı erken öldüğünden çocukların yetiştirmesi de ona kalmış. Oğullarına dersler verir, onların bilgisi, görgülü, iyi insan olmalarını istemiş.

İstermiş ya, bu iki kardeş birbirine hiç benzemezmiş. Demircan, dik kafalı, inatçı bir çocukmuş. Üstelik, acımasızmış da. Bahçedeki ağaçlara yuva yapan kuşların yuvalarını bozar, yavrularını öldürürmüş. Kedi, köpek yavrularının taşla, sopayla canlarını yakarmış. Kırıcı, yıkıcı bir yanı varmış. Babasının söylediklerine de pek kulak asmazmış. Dinler gözüdür, gerçekte dinlemezmiş. Okumayı da, kitapları da sevmezmiş. Babası onun bu tutumuna çok üzülürmüş; onu bekleyen geleceği düşündükçe içi sızlarmış. Kendi kendine “Ne yapayım? Başkalarına yol

gösteriyor, onları yönlendiriyorum; onların dertlerini, sorunlarını çözüyorum.” diye düşünüyor-
muş. “Ne yapayım ki kendi oğlumu değiştiremi-
yorum. Elbette, bir gün gelecek, söylediklerimin
doğruluğunu o da anlayacak, pişman olacak.
Ama bunu ileride yaşayarak öğrenecek, o zaman
da iş işten geçmiş olacak.” diyormuş.

Emircan’a gelince o, ağabeyine hiç mi hiç
benzemezmiş. Sevgi dolu bir çocukmuş. Ağaç-
ları, kuşları, çiçekleri çok severmiş. Ağabeyinin
kuşlara, kedi ve köpek yavrularına yaptıkları-
nı gördükçe yüreği sızlarmış. Ne var ki korku-
sundan ses çıkarmazmış. Babasının şu sözünü
unutmazmış: “Her canlı,
dünyamızın güzelliği-
dir. Onlara zarar ver-
mekten kaçınacaksı-
nız.” Babasından çok
etkilenirmiş. Onun
gibi olmayı, insan-
lara yardım etmeyi
düşlermiş.

Derler ya,
masallarda zaman
çok hızlı geçer.

Bizim masalımızda da böyle olmuş bu. Yıllar gelip geçmiş. Bilge kişi çok yaşlanmış. Şöyle bir karara varmış: “Artık çok yaşlandım. Bugün yarın ölüm, kapımı çalabilir. Ölüm, kapımı çalmadan önce oğullarımla bir konuşayım, varlığımı onlar arasında bölüştüreyim. Benden sonra birbirlerine düşmesinler.”

Bu düşünceyle bir sabah iki oğlunu yanına çağırılmış. Onlara şöyle demiş: “Bakın, oğullarım, gördüğünüz gibi çok yaşlandım. Günlerim artık sayılı. Bugün var, yarın yokum. Bunun için sağken varlığımı aranızda bölüştürmek istiyorum. Biliyorsunuz ben, malı mülkü çok, zengin biri değilim.

Ömrüm kitaplar arasında geçti. Öğrendiklerimle insanlara yardımcı olmaya çalıştım. Benim en büyük servetim işte budur: İnsanlara yardım etme, onların dertlerini, sorunlarını çözme. Böyleyken yine de bir şeyler biriktirdim. Varımı yoğumu elimde gördüğünüz şu iki çantaya koydum. Birinci çantada hayatım boyunca biriktirdiğim tam yüz altın var. İkincisindeyse benim yazdığım, küçük bir kitap var. O kitaba da bugüne değin edindiğim deneyimlerimi, düşüncelerimi koydum. Hanginiz, hangisini alacak? Bunu ben söylemeyeceğim, siz karar vereceksiniz. Düşünün, konuşun. Sonra bir seçim yapın. Ben ölünce de seçiminizi uygularsınız. Ölünceye değin çantalar benim odamda kalacak. Öldükten sonra, altını seçen altını, kitabı seçen de kitabı alır.”

Babaları büyük oğlunun altınları seçeceğini, küçük kardeşine sormayacağını biliyormuş. Biliyormuş ya, bunu belli etmemiş. Daha sözünü bitirmeden büyük oğlu Demircan hemen söze girmiş, kararını açıklamış: “Düşünmeye, konuşmaya ne gerek var baba”, demiş. “Ben büyüğüm. Seçme hakkı benim olmalı. Ben birinci çantayı, altınları alıyorum. İkinci çantadaki kitap da kardeşimin olsun.”

Küçük oğlan Emircan, ağabeyinin nasıl ben-cil biri olduğunu bilirmiş. Bu yüzden içinden ona kızmış, içerlemiş ama sesini çıkarmamış. İster istemez razı olmuş buna. Böylece altınlar ağabeyine, kitap da kendisine kalmış.

Bu konuşmanın üzerinden birkaç ay geçmiş, sonra babaları ölmüş. Bilge kişiyi sevenler toplanmışlar, onun için büyük bir gömme töreni düzenlemişler. Törene nerdeyse tüm kent halkı katılmış. Mezarlıktan eve dönünce Demircan, kardeşinin yanına gelmiş, şöyle demiş: “Bak kardeşim, baba-mız öldü. Ölmeden önce varlığını bize bölüş-türdü. Biliyorsun, altınlar bana, kitap da sana kaldı. Bundan böyle ben kendime göre yaşayacağım, sen de kendine göre yaşa. Bu akşamdan tezi yok, ben buradan, doğup büyüdüğüm bu kentten ayrı-lıyorum. Çok uzaklara, başka kentlere gideceğim. Ev de sana kalsın, bahçe de sana kalsın; odalar dolusu kitaplar da senin olsun.”

Böyle demiş, o akşam evden ayrılmış. Ba-basından kalan paranın kolay kolay tüken-meyeceğini düşünüyormuş. Böyle düşünerek bir kentten ötekine gidiyor, gezip tozuyormuş. Gönlünce yaşıyormuş. Gittiği her kentte yeni yeni arkadaşlar buluyor, birlikte eğleniyorlar-mış. Derler ya, paran oldu mu çevrendekilerin sayısı artar, seninle dost olmak, arkadaş olmak

isteyenler çok olur. Çünkü paranın çekiciliği vardır. Bizimki için de böyle olmuş. Karşılaştığı, selamlaştığı kişileri sofrasına çağırıyor, onlarla hemen dost oluyormuş. Her akşam bu yeni dostlar için sofralar kurduruyor, sabahlara değin yenip içiliyormuş.

Biz gelelim evde kalan küçük oğlan Emirca'n'a. Babasının ölümüne çok üzölmüş. Ağlamış. Ama gözyaşı öleni geri getiremez ki. Her doğan insan günü geldi mi ölecektir. Ölümüne karşı konmaz. Bunun değışmez yasa olduğunu biliyormuş. Babası da hep böyle söylermiş.

Ağabeyi gidince koca evde bir başına kalmış. İlk günler canı çok sıkılıyormuş. Can sıkıntısından ne yapacağını bilmiyormuş. Bir odadan ötekine dolanıp duruyormuş. Okumayı, kitapları sevse de ağabeyinin tutumuna kıızıyormuş, daha doğrusu onun haksızlık ettiğini düşünüyormuş. "Bana sormadı bile. Altınları kendi aldı, kitabı bana bıraktı. Büyük olmak, ona bu hakkı verir mi? Keşke kura çekseydik o zaman şansımıza razı olurdum. Evde kitaptan çok bir şey yok." diyerek kendi kendine yakınıyormuş. Bu yüzden kendisine kalan kitabın bulunduğu çantayı açmamış, evin bir kenarına öylece bırakmış.

Denir ya haksızlığa uğrayan insan, acı duyar, tedirgin olur. Emircan da tedirginmiş. Haksızlığa uğradığını düşündükçe geceleri uykusu kaçıyor. Dönüp duruyormuş yatağında. Bir gece ilginç bir düş görmüş. Düşünde kentin dışında büyük mü büyük bir bahçedeymiş. Bahçe elma ağaçlarıyla doluymuş. Ağaçların dalları iri iri, kıpkırmızı elmalarla yüklüymüş, öyle ki dallar elmaların ağırlığından yere degecek gibiymiş. Babası da oradaymış, bir elma ağacının altında, sırtını ağacın gövdesine dayamış, kitap okuyormuş.

Emircan, babasını görünce anlatılmaz bir sevinç doldürmüş içini. Hemen yanına koşmak, boynuna sarılmak istemiş. İstemiş ama gide-miyormuş ki. Sivri gagalı, uzun siyah kanatlı, gözlerinden alevler çıkan iki yırtıcı kuş önüne dikiliyormuş. Kuşlar, yolunu kesiyor, bırakmıyorlarmış. Emircan da onlardan kurtulayım diye bir sağa, bir sola koşuyormuş ama onlardan sıyrılmayı bir türlü başaramıyormuş. Üstüne saldırıyorlarmış kuşlar. Onlar saldırdıkça ağlıyor, bağıriyormuş Emircan. Koşmaktan, ağlamaktan kan ter içinde kalmış. Bir yandan da “Baba! Baba!” diye var gücüyle sesleniyormuş. Sesleniyormuş ama sesini duymuyormuş babası.

Neyse bir ara babası, kitaptan başını kaldırmış, etrafına bakınmış, oğlunu uzaktan görmüş. Hemen ellerini çırpmış. Babası, ellerini çırpınca yolunu kesen o korkunç kuşlar derhal çekilmişler çocuğun önünden. Meğer bunlar, babasının korumalarıymış. Yolu açılınca Emircan da koşmuş, soluk soluğa babasının yanına varmış. Baba oğul kucaklaşmışlar.

Ölümünden sonra neler olduğunu babasına anlatmış Emircan. Cenaze törenine bütün kent halkının katıldığını anlatmış. Herkesin ondan nasıl övgüyle söz ettiğini... Mezarlıktan döndükleri günün akşamı ağabeyinin evden ayrıldığını söylemiş, artık evde bir başınaymış. Bunları söyledikten sonra günlerdir canını sıkan o konuyu babasına açmış. Demiş ki “Baba, senin adaletine güvenim tamdır. Ne yaparsan doğru olanı yaparsın. Bunu biliyorum. Ama yine de kafama takılan bir soru var: Hiç, altınla kitap bir olur mu? Altınla, insan her istediğini yapar, her istediğini elde edebilir. Kitapla yapabilir mi bunu? Biliyorsun altınların tümünü ağabeyim aldı. Kendi büyük diye söz hakkı bile vermedi bana. Siz de ona bir şey demediniz. Bu bana haksızlık değil de nedir?”

Babası, bir yandan ak sakalını sıvazlıyor, bir yandan da oğlunu dinliyormuş. Dinledikçe yüzüne acılı bir ifade çöküyormuş. Oğlu, sözlerini bitirince uzanmış, oğlunun ellerini avuçları arasına almış, onu biraz da kınayan bir sesle şöyle demiş: “Beni iyi dinle güzel oğlum. Doğrusu böyle düşüneneğini hiç sanmazdım. Bunu senden hiç beklemezdim. Yanılıyorsun! Hem de çok yanılıyorsun. Kitapla altın hiçbir zaman karşılaştırılmaz. Asıl sen dünyanın en büyük servetine kavuştun. Kavuştun ama bunun farkında değilsin. Çünkü çantayı açıp bakmadın bile. Nasıl bir kitap olduğunu bilmiyorsun, açıp okumadın bile. Okusaydın hiç de böyle düşünmeyecektin.”

Konuştukça babasının yüzü iyice kararmış, sesi sertleşmeye başlamış. Ardından da şunu söylemiş: “Beni çok üzdün Emircan. Dedim ya, senden böyle düşünmeni beklemezdim. Bıraktığım kitabı okumadan nasıl böyle düşünürsün? Okuduğunda böyle düşündüğüne pişman olacaksın. Bak bakalım, o kitapta neler var? Sana neler söyleyecek, neler isteyecek senden? Nerelelere götürecekt seni? Bunları bilmiyorsun. Bunu sen de, ağabeyin de yaşayarak öğreneceksiniz. Yaşayarak, yaşayarak, yaşayarak...”

Böyle diyerekten geriye çekilmiş babası, konuşmasını kesmiş, derin bir soluk almış, sonra ellerini çırpmış yeniden. O zaman Emircan'ı şaşırtan bir şey olmuş. Birden yukarıdan üç kuş uçarak gelmiş, konmuş babasının önüne. Kuşlardan birinin bembeyaz, kocaman kanatları varmış, bu kanatların üzerine uzanıp yatmış babası. Öteki iki kuşsa biraz önce yolunu kesen koruyucu kuşlarmış. Bunlardan biri, babasını ak kanatları üstüne alan kuşun sağına geçmiş, öteki de soluna geçmiş. Bulutlara doğru havalandırılmış, uçup gitmişler.

Emircan, babasını alıp götüren kuşların ardından “Dur baba! Dur baba!” diyerek ağlıyor, bağıyor, koşuyormuş. Kendi sesine uyanmış. Gördüklerinin bir düş olduğunu anlamış, düşün etkisiyle titriyormuş. Soluk soluğaymış. Kulaklarında hâlâ babasının suçlayıcı sesi çınlıyormuş: “Yanılıyorsun! Hem de çok yanılıyorsun. Çantayı açıp bakmadın bile! Nasıl bir kitap olduğunu bilmiyorsun bile!”

İçine anlatılması güç bir acı çökmüş, çok pişman olmuş düşündüklerine. Vakit daha gecenin yarısıymış ama uyku tutmamış. Sabahı beklemeden hemen kalkmış. Meraktan kıvranıyormuş. Acaba neler söylüyormuş bu kitapta babası? Neler anlatıyormuş ona? Bu kitabı

altınlardan daha değerli kılan yönleri nelermiş? Bu sorularla doğru çantaya koşmuş. Elleri titreye titreye, büyük bir heyecanla açmış onu. Babasının el yazısıyla yazılmış küçük bir kitap duruyormuş içinde. Adı da “*Oğluma Mektup*”muş. Başlamış okumaya. Şöyle başlıyormuş bu mini kitap:

Ey Oğul,

Şu anda neler duyduğunu, neler düşündüğünü biliyorum. “Ben niye altınları almadım? Niye ağabeyime karşı çıkmadım? Ağabeyim bana haksızlık yaptı.” diye sıkılıyor, üzülüyorsun. Boş yere üzülme. Ben bunu baştan biliyordum. Demircan’ın altınları isteyeceğini, bu mini kitabın da sana kalacağını. Hiç bilmez olur muyum? İnsan, çocuklarını tanımaz mı? Peki, bölüştürmeyi niye kendim yapmadım? Söyleyeyim: Ağabeyin benim en büyük sorunum oldu. Söylediklerime kulak asmadı. Dinlemedi beni. İstedim ki altınları o alsın, nasıl yanlış bir seçim yaptığımı sonradan yaşayarak öğrensin. Benim öğretemediklerimi yaşam ona öğretsin. Böylece yaptıklarına bin pişman olsun. Onun nasıl pişman olacağını ileride sen de göreceksin, buna tanık olacaksın.

Ağabeyin şimdi altınları harcamaya başlamıştır. Gönölünce eğlenmektedir. Bunun için de çok mutludur. Kimi kişiler sanır ki hiçbir şey paranın yerini tutamaz. Her şeyin başı paradır. Yanılıyorlar. Şunu hemen söyleyeyim, para gelip geçicidir. İnsana vereceği mutluluk da öyle... Önemli olan, insanın kendi gücü, kendi becerileri, daha doğrusu kendi kişiliğidir; kendini yetiştirmesi, geliştirmesidir.

Çok söylenmiştir ya, bir de ben söyleyeyim: İnsanoğlunun kurtuluşu, para, malda mülkte değil, bilgide, erdemde, doğruluktadır. Bunu böyle bilesin, buna inanasın. Nedenlerini az sonra anlatacağım sana. İşimizde başarılı olmamız, başarı kazanmamız da buna bağlıdır. Şunu hiçbir zaman unutma: Bilgiyle, beceriyle donanmamış insan, hangi işi seçerse seçsin başarıya ulaşamaz. Çünkü her iş, doğasına göre insandan bilgi ve beceri ister.

Peki, insan nasıl kendini geliştirir, yetiştirir? Bilgiyle, erdemle, beceriyle nasıl donanır? Yaşamında nasıl başarılı olur? İşte bu minicik kitapta

bunun kimi yollarını göstermek istiyorum sana. Bunlar benim doksan yıllık yaşamımdan çıkardıklarım. Okuduklarımdan dinlediklerimden edindiklerimdir. Edindiklerimi sana öğüt verir gibi, seni yönlendirir gibi anlatıyorum. Ama bunlar birer kuru öğüt değildir. Kestirmeden söyleyeyim, insanı insan kılacak, onu başarıya ulaştıracak yolların bir özetidir. Bu yolları örneklendirmek için başkalarının söylediklerinden, anlattıklarından da alıntılar yaptım. Kuşkusuz benden önce de başkaları bu yollar üzerinde düşünmüşler, insanı insan kılacak nitelikleri, söze, yazıya dökmüşlerdir. Böylece bilgiler, gözlemler, deneyimler bir kişinin malı olmaktan çıkmış, kuşaktan kuşağa geçmiştir.

Ey Oğul,

Baştan uyarayım seni. Anlatacağım yollar, vereceğim öğütler, birbirinden ayrıymış gibi gözüксе de ayrılmaz; gerçekte birbirlerini tamamlar, birbirlerini bütünler. Bu yönden bir bütün olarak göreceksin bunları, eksiksizce uygulayacaksın. Kendini yetiştirmen, geliştirmen bunları

tam izlemene, uygulamana bağlı. Bunları izleyip uyguladın mı kendinin en büyük öğretmeni olursun, kendini yetiştirirsin. Yaşamı değiştiren, güzelleştiren insanların çoğu, kendi kendilerinin öğretmeni olmuş olanlardır.

Yaşam bin bir güçlükle doludur. İnsan kendini iyi yetiştirdi mi, bilgiyle, beceriyle donandı mı güçlüklerin üstesinden kolayca gelir. Karşılaşacağı sorunları zorlanmadan çözer. Çünkü aklını, duygularını kullanmayı öğrenir. Sorunlar, sorular karşısında iyi düşünür, iyi karar verir. Yeri gelmişken söyleyeyim, iyi düşünme, iyi karar verme sorular sormayı gerektirir: Ne oluyor? Neden oluyor? Başka neler olabilir? Ben ne yapabilirim? Ortaya çıkan güçlük ya da sıkıntı nasıl bir özellik taşıyor? Onu çözmek için hangi yollara başvurabilirim?

Gördüğün gibi soru sormak bir bakıma düşünmektir. Sorular, sorular, sorular...

Emircan burada okumayı kesmiş. Babasının söylediklerini düşündükçe kendini suçlamış. "Sorular sorsaydım, babam neden böyle davrandı,

niye bölüştürmeyi kendisi yapmadı? Ağabeyim neden altınları aldı? Para mı daha değerli, kitap mı? Bu soruları sorsaydım boş yere üzülmezdim. Babamı da kırıp gücendirmezdim.” diyerek üzül-müş, sonra okumasını sürdürmüş. Şöyle diyor-muş babası:

Ey Oğul,

Söyleyeceklerim ilk bakışta kolay gibi gözükür ancak bunları yerine getirmek hiç de görüldüğü kadar kolay değildir. Sıkıldığın, bunaldığın gün-ler olacak. Bunlara yakınmadan katlanacaksın. Hiçbir zaman yılmayacaksın. Güçlükler karşı-sında direneceksin. Karamsarlığa düşmeyecek-sin. Umudunu yitirmeyeceksin. Umut, en büyük güçtür. Umudunu yitiren insan, güçlüklerin üste-sinden gelemes. Bak, bu gerçeği bizlere anlatan bin bir olay, bin bir öykü vardır. Şimdi sana anla-tacağım şu minik öykü onlardan biridir.

İki Kurbağa

Anlatırlar ki köylünün biri sütçülük yapıyormuş. Çiftliği bir derenin kıyısındaymış. Akşam olup da inekleri yayılımdan döndü mü onları sağıp, sütlerini bir kazanda toplamış. Ağzına kadar sütle dolarmış

kazan. İşte bir akşam sütle dolu bu kazana iki kurbağa düşmüş.

Kurbağalardan biri: "Eyyvah, burada ölüp kalacağız." demiş; "Kurtulmamız olanaksız. Ne yapsak boş. Kurtulamayız. İyisi mi çırpınmadan ölüme teslim olayım." Böyle diyerek kendini bırakmış. Kazanın dibine batmış, orada can vermiş. İkinci kurbağa arkadaşısı gibi düşünmemiş. "Ölürsem de direnerek ölürüm." demiş, başlamış çırpınmaya. Durup dinlenmeden ayaklarıyla sütü dövüyormuş. Süt, dövüldükçe yağa dönüşmüş. Kurbağa da yağın üstünde kalmış, canını kurtarmış.

Bu mini öykü, bize güçlükler karşısında nasıl davranmamız gerektiğini gösteriyor. Daha doğru-su böylesi durumlarda ikinci kurbağa gibi davranmamızı söylüyor. Umutsuzluğa düşmeyeceksin. Birinci kurbağa, "Düştüğüm kazandan kurtulamam. Olanaksız bu. Öyleyse niye direneyim, niye çırpınayım ki?" diye düşündü. Daha başta umudunu yitirdi. Umudunu yitirince yaşamını da yitirdi. Tıpkı bunun gibi umutsuzluğa düşen, kendine güvenini yitiren insan yenilgiye uğrar; hiçbir zaman güçlükleri yenemez, başarılı olamaz.

Bir daha yineleyeyim: Sana söylediklerim salt birer kural, birer kuru öğüt değildir. Yaşamım boyunca okuduklarımdan, gördüklerimden çıkardıklarımdır bunlar. Şunu da belirtiyim, bilmenin öğrenmenin sınırı yoktur. Tamam mı? Öyleyse gelelim seni başarılı kılacak yolların neler olduğuna:

Sık sık sana da, ağabeyine de söylemişimdir: Ben, ömrümü kitaplar arasında geçirdim. Okuyarak insanlara yardımcı oldum. Sen de benim gibi ol, benim gibi yap demiyorum. Elbette ki çocuklar, babalarının ulaştığı yerden daha ötelere gitmelidir. Senin için de böyle olmalıdır bu. Benim eriştiğim yeri aşacaksın. Benden daha bilgili, daha becerili olacaksın. Bunun için benim deneyimlerimden yararlanacaksın. Örneğin ben çok okudum, kitapları gerçek dost bildim. Elbette bunu sen de yapacaksın. Ancak bunu bana benzetmek, benim gibi olmak için yapmayacaksın. Yaşamına yön vermek, yaşamını zenginleştirmek için okuyacaksın. İnsan için yeme, içme, uyuma neyse okuma da odur. İlk işin, okumayı alışkanlık hâline getirmek olmalı.

Okuma alışkanlığı, okuya okuya kazanılır. Bunu sana da ağabeyine de hep söyledim. Ağabeyin dinlemedi. Okumayı da, kitapları da sevmeyi. Onu nasıl bir geleceğin beklediğini, yaşayarak göreceğiz, öğreneceğiz. Buna sen de tanık olacaksın. Sana gelince yine söylüyorum: Günün belirli bir bölümünü okumaya ayırmalısın. Okudukça okuma sevgin, okuma isteğin artacak.

Ey Oğul,

Sana odalar dolusu kitap bırakıyorum. Hepsini okumak zorunda değilsin. Bunların arasında nice güzel öyküler, şiirler, masallar var, düşünce kitapları var. Elbette seçerek okuyacaksın. İlgini çeken, seni etkileyen güzel kitapları seçeceksin.

Senin yaşın daha küçük Emircan. Önünde uzun yıllar var. Okudukça yaşamın anlamını daha iyi öğreneceksin. İnsanları daha iyi tanıyacaksın. Eski bilgelere biri Tanrı'ya yakarırken hep şöyle dermiş: "Tanrım bana kitaplarla dolu bir ev, çiçeklerle kaplı bir bahçe bağışla." Çünkü mutluluğu, kitaplar ve çiçekler arasında bulacağını inanmış bu bilge.

Sana bıraktığım kitapların birinde kısa bir masalla bir şiire rastlamıştım. Nice yıllar önce okumuştum onları. Belki o kitap eline geçince sen de göreceksin. Yine de onları aktarayım buraya.

Talihli Balıkçı

Bir zamanlar "Dicle Balıkçısı" diye bir adam varmış. Talihiyle ünlü bir adammış bu. Öyle ki Dicle, balık yönünden zengin bir ırmak değilmiş. Balığa çıkanlar hep eli boş dönerlermiş. Böyleyken talihiyle ünlü kişi, ne zaman balığa çıksa sepetler dolusu balıkla gelirmiş. Balıkları satar, bol para kazanırmış. Herkes ona imrenerek bakarmış. "Ne şanslı adam derlermiş." Kimse tek balık tutamazken o sepetler dolusu tutuyor. Böyle şans dostlar başına. Belli ki bu adam Tann'nın sevgili kulu. Tann, kimseye vermediği şansı ona vermiş."

Böylece adamın talihi dillere destan olmuş. Birisine iyi dilekte bulunmak için "Allah sana Dicle Balıkçısı'nın şansını versin." demek, âdet hâline gelmiş.

Günün birinde bu balıkçı hastalanmış. Bir süre sonra da ölmüş. Ölüsünü kaldırmak için evine gelenler şaşırıp kalmışlar. Dicle Balıkçısı'nın evi kitaplarla doluymuş. Kitapların çoğu sularla, balıklarla ilgiliymiş.

Balıklar, suyun hangi kesimlerinde bannır? Balıkları ürkütmemek için neler yapılmalıdır? Ağ, nasıl atılır? Bu türden soruları yanıtlayan kitaplarmış bunlar. İşte o zaman adamın neden balık avından eli boş dönmediği anlaşılmış. Şansı okuduğu kitaplardan geliyormuş.

Balıkçının yattığı odanın duvarında da bir şiir asılıymış. Şöyle deniyormuş şiirde:

*Bir yıl sonraysa düşündüğün tohum ek,
Ağaç dik, on yıl sonraysa tasarladığın
Ama düşünüyorsan yüzyıl ötesini, halkı eğit
o zaman.*

*Bir kez tohum ekersen, bir kez ürün alırsın,
Bir kez ağaç dikersen on kez ürün alırsın.
Yüz kez olur bu ürün, eğitirsen milleti.
Birisine bir balık verirken, doyar bir defalık.
Balık tutmayı öğret, doysun ömür boyunca.*

Bir düşün, neyi anlatıyor bize bu mini masal ve şiir? Şunu: Kitaplar insanı bilgiyle, beceriyle donatır. Ancak okumayı da bilmek gerekir. Hemen söyleyeyim ki okumak sözcükler, tümceler arasında başı boş dolaşmak değildir. Bir bakıma

karşımızdakiyle konuşmak, dertleşmek gibidir. Bunun için anlatılanlar üzerinde durup düşüneceksin. Daha doğrusu okuduklarını sorgulayacaksın. Şöyle diyeyim, okumak, okuduğumuzu sorularla bir tartımdan geçirmektir: Ne anlatılıyor? Niçin anlatılıyor? Bize neyi vermek istiyor? Bu nasıl anlatılıyor? Söylediklerine katılıyor muyum? Katılmıyor muyum?

Bunlara benzer sorularla okuduklarını sorgularsan düşünme, düş kurma gücün gelişecektir. Dünyayı ve insanları daha iyi tanıyacaksın. Okuduğun kitaplardaki kişilerin yaşamını, kendi yaşamına katacaksın. Böylece herkesin yaşadığından daha çok yaşamış olacaksın. İşte o zaman olaylar, olgular, durumlar başka türlü gözükecek sana. Demek istiyorum ki seni başarıya götürecek yollardan ya da kurallardan biri budur işte: Okuma.

Dedim ya, ben ömrümü kitaplar arasında geçirdim, çok okudum ama hiçbir zaman yaşamdan, insanlardan kopmadım. Kitaplardaki dünya ile dış dünya arasındaki benzerlikleri, benzemezlikleri görmeye çalıştım. Yaşamın sesine de kulak verdim. Dünyaya salt kitaplarda okuduklarım

açısından bakmadım. Böylece kitapçıl olmaktan kurtuldum. Dilerim sen de böyle yaparsın.

Şunu da söyleyeyim, okudukça çevrendeki güzelliklerin ayırımına varacaksın. Gökyüzü başka türlü gözükecek gözüne. Ağaçları, kuşları, çiçekleri, böcekleri değişik yönleriyle göreceksin. Duyma, algılama gücün gelişecek. Kuşların sesi, çiçeklerin kokusu, yaprakların yeşili başka türlü etkileyecek seni. Işığı, aydınlığı daha çok seveceksin. Bir örnek vereyim. Diyelim ki şöyle bir şiir okuyorsun:

Güneş Sevgisi

Akan suyu severim ben

Işıldayan karı severim.

Bir yeşil yaprak,

Bir telli böcek,

Yeşeren tohum

Güneşte görsem

Sevinç doldurur içime.

Bir günü,

Güzel bir günü,

Güneşli bir günü

Hiçbir şeye değişmem.

Şiiri okurken, kendini şiirde konuşan kişinin yerine koyacaksın, onun gibi duymaya, onun gibi dış dünyaya bakmaya başlayacaksın. Böylece doğayı daha çok seveceksin.

Emircan, buraya gelince yine okumayı kesmiş. Sanki babası karşısındaymış da onun sesini duyar gibiymiş. Bir sevinç doldurmuş içini. Okuyarak dünyayı, insanları, olayları ve durumları daha iyi anlayacağına inanmaya başlamış. Babasının dediği gibi salt okuduklarıyla yetinen kitapçıl biri olmayacakmış. Okuduklarıyla, gördüklerini, yaşadıklarını birleştirmeye çalışacakmış. Böyle düşünerek sonra yeniden sürdürmüş okumayı:

Ey Oğul,

Dedim ya izleyeceğin yollar ya da bağlı kalacağın kurallar, gerçekte bir bütündür. Şimdi söyleyeceğim ikinci yol da birincisiyle kesişir, onunla sıkı sıkıya ilgilidir: Her gün sözdağarcığına yeni bir sözcük katmalısın. Daha doğrusu sözdağarcığını geliştirip zenginleştirmelisin. Biraz güç gibi gelecek ama hiç de öyle değil. Okudukça, dinledikçe kendiliğinden olur bu.

Zengin bir sözdağarcığına sahip olma çok önemlidir. Çünkü biz, sözcüklerle düşünür, sözcüklerle duyarız; duygularımızı, düşüncelerimizi sözcüklerle anlatırız. Sözdağarcığımız zengin oldu mu çok yönlü düşünürüz. Bunun gibi hem kendimizi daha iyi anlatır hem de başkalarını daha iyi anlarız. Çevremizdekilerle daha iyi iletişim kurabiliriz.

Eski bilginlerden birinin söylediği bir söz vardır. Diyor ki: "Bana güçlü bir kaldıraçla güçlü bir

dayanma noktası verin, dünyayı yerinden oynatayım.” Ben de onun sözünü biraz değiştirerek şöyle diyeceğim: Sözcükler de güçlü bir kaldıraç gibidir. Onları yerli yerinde, güzel ve etkili biçimde kullanın, her güçlüğü kolayca yenersiniz. Sen de bunu aklında tut, sözdağarcığını zenginleştir, geliştir.

Sözdağarcığını zenginleştirdiğin kadar sözcükleri güzel, etkili kullanmanın yollarını da öğren. Bunu başardın mı seni dinleyenleri kolayca etkileyebilir, kolayca yönlendirebilirsin. Çünkü hiçbir güç, sözcüklerinkiyle boy ölçüşemez, onların etkileme gücüne sınır çizilemez.

Buraya gelince okumasına yeniden ara vermiş Emircan. Babasının söylediklerini düşünmüş. Okuduğu sayfaları bir kez daha gözden geçirmiş. Bu mini kitabı bir türlü bırakamıyor-muş elinden. Sayfalarını göğsüne bastırıyor, bastırdıkça sanki babasını kucaklıyor, onun sıcaklığını duyar gibi oluyormuş. Sonra sürdürmüş okumasını.

şimdi seni başarılı kılacak bir başka yoldan söz edeceğim: Dinleme. Yaşamımızda çok, hem

de çok önemli bir yeri vardır dinlemenin. Dinlemesini iyi bileceksin. Sana söylenenleri dikkatle, anlayarak dinleyeceksin. Bunun için de insanlar arasına girmekten kaçınma. Konuşmalarına kulak ver. Ben yıllarca insanları dinledim. Bana başvuranların dertlerine, sorunlarına bir çözüm bulabildiysem bunda onları dikkatle dinlememin büyük payı vardır. Konuşmak gibi dinlemek de bir sanattır. Kim olursa olsun dikkatle dinlediğimiz her insandan bir şeyler öğreniriz mutlaka. Çok eskilerden kalma, nerede ne zaman yazıldığını bilmediğim şu şiire bak. Bu şiirde söylenenleri unutma:

Bir Kitaptır Her İnsan

Dinlemesini bilenler için

Okunmamış bir kitaptır her insan.

Kim olursa olsun konuşan,

İster adlı sanlı biri,

İster sıradan.

Yine de bir şeyler öğrenirsin ondan.

Sarmaşık nasıl sararsa ağacı,

Toprak nasıl emerse suyu,

*Sen de öyle sarmalı, öyle emmelisin,
Dinlediğin bir konuşmayı.*

*Okunmamış bir kitaptır her insan,
Eğer dinlemesini biliyorsan.*

Doğrudur. Dinleme, okumanın öz kardeşidir. Öğrendiklerimizin büyük bir bölümünü dinleme yoluyla ediniriz. Karşımızdakileri anlama, iyi iletişim kurma onları dikkatle dinlememize bağlıdır. Ancak dinlemeyi öğrenmek kolay bir iş değildir. Okuduklarımız gibi dinlediklerimizi de değerlendirmeliyiz. Okuduklarımızı nasıl sorguluyorsak dinlediklerimizi de öyle sorgulamalıyız. Ne anlatılıyor? Niçin anlatılıyor? Nasıl anlatılıyor? Anlatılanlar doğru ve geçerli mi? Unutma ki insanlar arasındaki kırgınlıkların, darılmaların çoğunda anlatılanları iyi dinlememenin büyük payı vardır. Öyleyse iyi dinlemesini bilmelisin.

Yazmayı da deneyeceksin. Yazma, okumanın ikiz kardeşidir. Önceleri işe günlük tutarak başlayabilirsin. Gördüklerini, düşündüklerini, duyduklarını gününü gününe yaz. Yazarken anlatmak istediklerini tam karşılayacak sözcükler

bulmaya çalış. Tümcelerın kısa, açık olsun. Yazdıkça yazma gücün gelişir. Okuduklarını da başka türlü görmeye başlarsın. Okuduklarından etkilendiğın güzel sözler, tümcelerle karşılaştın mı onları da bir yerlere yaz. Yazma da okuma gibi sözdağarcığını geliştirir, etkinleştirir. Dördüncü kuralımız da budur işte: Yazmayı bilme.

İnsan konuşan varlıktır. Derler ya, hayvanlar koklaşa koklaşa anlaşır, insanlar da konuşa konuşa. Çevrendekilerle konuşmaktan kaçınma. Düşündüklerini, duyduklarını onlarla paylaş. Konuşurken anlatmak istediklerini karşılayacak uygun sözcükler seç. Doğrudan, içinden geldiği gibi konuş. Yapaylıktan kaçın. Dolambaçlı yollara başvurma. Önce de söyledim, kullanmasını bilenlerin elinde en büyük güçtür söz. Çok eski dönemlerde söylenmiş ancak söyleyeni bilinmeyen şu kısa şiire bak.

Sözün Gücü

Güçlü olmak istersen söz ustası ol.

Dil, yiğit elindeki kamçı gibidir.

İyi konuşan daha merttir iyi dövüşenden.

Hiçbir güç tutamaz sözün yerini.

Söz yönlendirir iyiye de, kötüye de insanı.

Unutma,

İyilikle, adaletle yönetir halkını,

Kendi dilini güzel konuşan.

Eskilerden kalma bir söz vardır. Derler ki “Tatlı dil, yılanı deliğinden çıkarır.” Önemli olan da budur işte: Güzel ve etkili konuşabilmek. Beşinci ve sonuncu kuralımız ya da öğüdüm de budur sana.

Ey Oğul,

Ben yaşamım boyunca bu kurallara bağlı kaldım. Onların çizdiği yoldan sapmadım. Kentte, kentte olduğu kadar bu yörede sevildim, sayıldım. Sözüne, bilgisine güvenilen biri oldum. Nice kişiye yol gösterdim, onların dertlerini, sorunlarını çözdüm. Bunu başardıysam sana sözünü ettiğim bu yollardan ayrılmadığım içindir.

Peki, nasıl geldim bu duruma? Kendimi nasıl yetiştirdim? Hemen söyleyeyim ki sana sözünü ettiğim bu yollara bağlı kalarak, bu kurallara uyarak yetiştirdim kendimi. Şu da var: Bu kurallara

bağlı kalmanın yanı sıra kendime de inandım, güvendim. Önce de belirttim, insanı başarılı kılan koşullardan biri de budur işte: İnsanın kendine inanması, kendine güvenmesi.

Sakın ha söylediklerim ters anlaşılmasın. Kimi başarılar vardır ki insanı yüceltmez. Yüceltme şöyle dursun, küçültür. O türden başarı kazananlar, başarılı olabilmek için her şeye katlanırlar. Onurlarını düşünmezler. Sen böyle yapmayacaksın, attığın her adımda onurunu düşünecek, onurunu koruyacaksın. Başarıya ulaşmak için onurunu yaralayacak işlerden kaçınacaksın oysa başarılı olma, amacına ulaşma için her yolu deneyenler vardır, pisliklere bulaşanlar vardır. Bunlar karşılaştıkları kötülöklere, çirkinliklere ses çıkarmazlar. Dahası çıkarları için o pisliklerin içinde yer alırlar. O pislikleri yapanlarla işbirliği yaparlar Bu yolla amaçlarına ulaşır, başarılı olurlar. Unutmayalım ki böyle, onuru hiçe sayarak kazanılan başarılar, insanı alçaltır. Bu yönden pisliklere, çirkinliklere bulaşmayacak, onlara başkaldıracaksın. Kısacası onurunla yaşayacaksın.

Şöyle bir soru sorabilirsin? Onurlu yaşamak, güzel yaşamak ne demektir? Kestirmeden söyleyeyim, insanlar için iyi ve güzel işler yapmaktır. Çok söylenmiştir yaşamın değeri ne uzun yaşamaktadır ne de bol para kazanmakta. Çünkü onursuzca sürdürülen bir yaşam, ne denli başarılı, ne denli uzun olursa olsun iyi bir yaşam sayılmaz. Şimdi sana bu gerçeği yansıtan bir masal anlatacağım. Söylemek istediklerimi kuşların ağzından anlatan bir masal. Sakın masal diye küçümseme, insanoğluna özgü nice gerçekler masallarda dile getirilir. Bu masalda da böyle bu:

Kartal ile Karga

Derler ki göklerin kralı kartal yaşlanmaktadır. Bu da onu üzmemekte, ona acı vermektedir. Bir gün bütün kuşları otağına çağırır. Söyleyin bakalım: "Ne kadar yaşıyorsunuz?" Serçe, "Beş yıl efendim." der. Leylek, "On beş yıl yüce kralımız." diye yanıtlar. Ördek, "On yıl, ulu efendimiz." der. Kısaca kuşların her biri kaç yıl yaşadığını açıklar.

Kartal, son olarak bir köşede korkudan büzülmüş olan kargaya sorar: "Söyle bakalım karga, sen kaç yıl

yaşarsın?" Karga, korkudan titreyen bir sesle, " Şeyy... Ben mi? Ben yüz yıl yaşamım, efendim." der.

Karganın verdiği yanıt üzerine bir düşüncedir alır kartalı. Bütün gece uyuyamaz. Şöyle düşünür: "Bu ne büyük haksızlık. Ben göklerin kralı kartalım, o sıradan bir kuş, bir karga. Ben on beş yıl yaşayacağım, karga yüz yıl. Olmaz böyle şey..."

Sabahleyin erkenden kargayı huzuruna çağırır. Öfkeli bir sesle ona sorar: "Söyle bakalım, ben neden on beş yıl yaşıyorum da, sen yüz yıl yaşıyorsun? Neden? Söyle, neden?"

Karga iyice ürker. Uçmak ister uçamaz, kaçmak ister kaçamaz. Titreyerek işitmeyecek kadar yavaş bir sesle "Bizim doğamız, türümüz gereği bu böyle." diye kekeler. Kartal yeniden kükreyerek şöyle der: "Haydi söyle, neden, neden böyle bu?"

Karga anlar ki kurtuluş yoktur. Kendini toparlar "Bana dokunmazsanız, beni bağışlarsanız söyleyeceğim yüce efendim." der. Kartal'dan bağışlanacağı sözünü alınca uzun yaşamasının nedenini açıklar: "Soylu efendimiz ben kargayım, leşle beslenirim. Siz kartalsınız, taze etle beslenirsiniz..."

Bu sözleri duyunca kartalın dünyası kararır. Acı içinde kıvranmaya başlar. Bir yandan da şöyle düşünür: "Ben taze et yiyorum; on beş yıl yaşıyorum. Karga leş yiyor ama yüz yıl yaşıyor. Ben de yüz yıl yaşamak isterim. Yaşamak güzel, uzun yaşamak için ben de leşle beslenirim." Böyle düşünerek şöyle der kargaya: "Bugün birlikte gideceğiz. Ben de leş yiyeceğim seninle. Senin kadar uzun yaşamak istiyorum."

Birlikte havalanırlar. Dere tepe dolanırlar. Birden karga sevinçle haykırır: "Ulu efendimiz, bakın, işte orada çayırın üzerinde bir geyik ölüsü duruyor." Sonra leşe doğru kanat açar. Sevincinden hızla uçmaya başlar. Kartal da onun ardından gider. Gider ya bir türlü leşe yaklaşamaz. Pis bir koku sarmıştır her yanı. Bir türlü gagasını uzatamaz. Onuru, isyan etmiştir bu pis kokuya. Birden silkinir, kendine gelir. Yıldırım gibi oradan uzaklaşır, gökyüzünün maviliklerine doğru uçmaya başlar. Bir yandan da şöyle haykırır: "Aman Tanrım, bu leşi yiyip yüz yıl yaşamaktansa ben on beş yıllık ömrüme razıyım."

Masalda da anlatıldığı gibi önemli olan uzun yaşamak, rahat yaşamak değildir. Karga gibi pisliklere katlanarak uzun yaşamak yerine, kartal gibi kısa da olsa onurlu yaşamalıyız. Dediğimi aklından çıkarma: Çevrendekilerle ilişki kurarken, bir işi başarmaya çalışırken öncelikle onurunu düşüneneceksin, onurundan ödün vermeyeceksin. Daha doğrusu birtakım çıkarların uğruna kendini hiçbir zaman acınacak, aşağılık durumlara düşürmeyeceksin.

Ey Oğul,

Şunu da söyleyeyim, hiçbirimiz ıssız bir adada yaşamıyoruz. Bir başımıza değiliz. Bir topluluğun üyesiyiz. Başkalarıyla birlikteyiz. Elbette onlarla çeşitli ilişkilerimiz olacaktır. Ancak ilişki kurduğumuz, tanıştığımız kişilerin hepsi bizim arkadaşımız, dostumuz sayılmaz. Dostluk da, arkadaşlık da seçmeyi gerektirir. Kimileri vardır ki böyle bir seçme yapmadan herkesle dost, herkesle arkadaş okurlar; gerçekte onların dostları, arkadaşları yok gibidir.

Biliyorum, diyeceksin ki kimdir gerçek dost? Gerçek dost, kendini düşündüğü kadar dostunu da

düşünendir. Onun acısını, sevincini paylaşabilendir. İyi günde olduğu kadar kötü günlerde de yanında olabilir. Oysa kimi kişiler vardır ki dost diye diye seni yere göğe sığdıramazlar. Ancak başına kötü bir iş gelmeye görsün, seni tanımaz olurlar. Bir de bakarsın ki çevrende onlardan kimse kalmamıştır çünkü onlar iyi gün dostudur.

Yıllar önce dostluk konusunda bir öykü okumuştum. Beni çok etkilemişti bu öykü. Onu senin de okuman için buraya aktarıyorum.

Kefil

Siragüze, güzel bir kentti. Bağlık, bahçelikti. Çevresindeki dağlar yemyeşil ormanlarla kaplıydı. Evler, yeşillikler arasında yitip gitmiş gibiydi. Yaz kış, kuş seslerinden geçilmezdi. Böylesine güzel bir kentte halkın da mutlu olması gerekmez miydi? Oysa halk çok mutsuzdu. Kentin başında acımasız bir kral vardı. Halka soluk aldımıyordu. Hele köylerde yaşayanlar daha da mutsuzdu. Köylülerin ürettikleri ellerinden alınıyor, karşı koyanlara çok ağır cezalar veriliyordu.

Bir gün çevre köylerin birinden Meroz ve Hanoz adında iki arkadaş kente inmişti. Kentte gezecek, alışveriş

yapacaklardı. Meroz, arkadaşına, "Sen alışverişini yap. Ben tören alanında biraz dolaşacağım. Sonra buluşuruz." dedi. Ayrıldılar. Hanoz çarşıya, Meroz da tören alanına doğru gitti.

Tören alanında büyük bir kalabalık vardı. Alanı dolduranlar, kralın önüne geliyor, diz çöküp ona bağlılıklarını gösteriyorlardı. Bunu görünce Meroz öfkelenmişti. Eli, belindeki hançere gitti. "Şu zalimi öldürüp kenti bu beladan kurtarayım." diye düşündü. Tam krala yaklaşıyordu ki muhafızlar, Meroz'un belindeki hançeri gördüler. Hemen üzerine atıldılar, yakaladılar. Kral, "Getirin şu haini, onunla ben konuşacağım, cezasını ben vereceğim." dedi. Bunun üzerine, muhafızlar

Meroz'u sürükleyerek kralın karşısına çıkardılar. Kral öfkeyle sordu:

"Söyle bakalım ey hain, bu hançerle ne yapacaktın?"

Meroz, başı dimdik, korkusuz bir sesle şöyle yanıtladı: "Sizi öldürecek, kenti bir zalimden kurtaracaktım."

Kralın öfkesi daha da arttı. "Bu isteğinin cezasını şimdi canınla ödeyecek, darağacında asılacaksın." dedi.

Meroz, "Ölüme hazırım. Af dilemiyorum. Tek isteğim şu: Kız kardeşimin benden başka kimsesi yok. Onu yarın akşam evlendireceğim. Bunun için sizden iki günlük izin istiyorum. Yerime arkadaşımı kefil bırakacağım. Eğer sözümde durmaz, dönmezsem bana kefil olan arkadaşımı asarsınız benim yerime."

Kral, "Nasıl olsa böyle bir kefil bulamaz. Diyelim ki buldu, sözünde durup gelmez, ben de o zaman kefilini astırırım. Bu, halk üzerinde daha da etkili olur." diye düşündü, sonra, şöyle dedi: "Tamam. Sana iki gün izin. Hemen kefilini getir. Bilmiş olasin iki gün sonra, tam bu saatlerde gelmezsen kefilini astırırım."

Meroz, doğruca arkadaşı Hanoz'a koştu, olup bitenleri ona anlattı. Hanoz, arkadaşını kucakladı. "Elbette senin yerine kefil olurum." dedi. Birlikte kralın yanına gittiler. Hanoz, krala teslim oldu, Meroz da kardeşini evlendirmek için köyün yolunu tuttu.

Ertesi günü köyüne vardı Meroz. Kız kardeşini evlendirdi. Verdiği sözü tutmak, kralın söylediği saatte

kentte olmak için yollara düştü. Yolda yürümüyor, koşuyordu sanki.

O sabah hava bozmuş, şiddetli bir yağmur başlamıştı. Her taraf seller içindeydi. Bu yüzden güçlük-
le yürüyordu. Ya geç kalırsam, ya zalim kral benim yerime arkadaşımı darağacına asarsa? Ben ne yaparım o zaman? Ağlıyor, haykırıyordu. Irmağın kıyısına varınca üzüntüsü daha da arttı. Kente giden yolun köprüsünü sular almış, götürmüştü. Meroz, bir yandan ağlıyor, bir yandan da "Tanrım bana yardım et, şu azgın dalgaları durdur. Biraz daha geç kalırsam zalim kral, arkadaşımı öldürür. N'olur Tanrım, bana yardım et." diye yakarıyordu.

Haykırışları ırmağın sesine karşıyordu. Meroz, daha fazla dayanamadı. Irmağın sularına kendini bıraktı. Bir süre dalgalarla boğuştu, sonunda yendi onları, karşı kıyıya vardı. Bu arada hava açmış, yağmur kesilmişti. şimdi daha hızlı koşuyordu. Yolda, bir kaynağın başında durdu, yıkandı, temizlendi. Yeniden koşmaya başladı. Yoldan geçenler vardı. Bunlar, kentten köylerine dönenlerdi. Birinin şöyle dediğini duydu: "Gün doğmadan kurmuşlardı

darağacını. Belki de şimdi onu darağacına çekiyorlardır.”

Bu sözler, onu daha bir kamçıladi. Koştı, koştu, koştu, kentin giriş kapısına vardı. Kapıdan girerken onu tanıyan köylülerinden birini gördü. Köylüsü şunları söyledi: “Meroz kaç! Artık Hanoz’u kurtaramazsın. Geciktin. Hiç olmazsa kendi canını kurtar. Hanoz, hiç umudunu yitirmedir. Geleceğine öylesine inanıyordu ki kralın alay etmesi bile etkilemiyordu. Meroz:

— Mademki onu kurtaramayacağım, hiç olmazsa acısını paylaşayım. Kral da “Bir dost, bir dosta fenalık etti, onu aldattı.” demesin. Bir yerine iki kişiyi öldürerek zalimliğini kanıtlasın.

Böyle dedi, kent meydanına doğru koşmaya başladı. Meydana vardığı zaman arkadaşının boynuna ip takmışlar, asmak için kaldırıyorlardı. Meroz, var gücüyle bağırdı:

— Dur cellat! İşte ben geldim. Onu değil, beni asacaksınız. O, benim kefilimdir, asılacak olan benim...

İki arkadaş sevinçle kucaklaştılar. Bu manzara karşısında meydandaki halk da duygulanmıştı. Ağlayanlar,

alkışlayanlar vardı. Kral da bu iki arkadaşın bağlılığından çok etkilenmişti. Onları yanına çağırttı. Şöyle dedi:

— Davranışınızı çok beğendim. Demek ki dostluk, dürüstlük, sevgi boş sözcükler değilmiş. Bana bunu kanıtladınız. Ben de sizin gibi olmak isterim. Benim de sizden bir isteğim var: Beni de arınıza alın, üçümüzün kalbi birlikte atsın.

O günden sonra Meroz, Hanoz kralın en yakın arkadaşı olmuş. Siragüze kentinde güzel, mutlu günler başlamış.

Nasıl, beğendin mi öyküyü? Gerçek dostluk budur işte. Meroz'la Hanoz'un dostluğu. Gerçek dost, gerektiğinde dostu için ölümü bile göze alabilir. Birbirlerine çıkar duygusuyla değil, sevgiyle bağlananlardır. Çok eskilerde söylenen, bugün de değerini koruyan bir söz vardır. Derler ki "Dostun iyisi kara günde belli olur."

Bu gözlemleri, bu kuralları, bu düşünceleri niye anlatıyorum sana? Neden bunları yineliyorum. Nedeni şu kısaca: Sana kılavuzluk etsin diye. Bilgili, onurlu, başkalarını seven, mutlu bir insan

olasın diye. Yaşamın boyunca bunlara bağı kalasın diye.

Sözümü şöyle bitireyim; söylediklerimi eksiksizce yerine getirirsen, bir gün hiç beklemediğin bir anda yaşamın değişecektir. Talih kuşu gelip senin başına konacaktır. Bunu böyle bilesin. İşte sana bıraktığım miras budur ey oğul.

Emircan, bu mini kitabı bir solukta okuyup bitirmiş, bir türlü elinden bırakamıyormuş. Babasının söylediklerinden çok ama çok etkilenmiş. Sanki yaşama yeniden başlıyor gibi olmuş. Kafasındaki sorular, içindeki sıkıntılar hepten dağılmış. Babasının söylediklerine eksiksizce uyacakmış. Artık yolu da yönü de belliymiş. Bundan böyle ne yapacağını biliyormuş. Böylece yaşamında yeni bir dönem başlamış.

Bakalım, Emircan babasının söylediklerine eksiksizce uyabilecek mi? Babasının söyledikleri gerçekleşecek, Emircan'ın başına talih kuşu konacak mı? Masalın gerisini okuyup görelim.

Artık her sabah erkenden kalkıyor, önce babasının bıraktığı mini kitabı okuyarak başlıyormuş güne. O öğütlere, kurallara eksiksizce uymaya

alışıyormuş. Babasından kalan öteki kitapları tarıyor, ilgisini çeken kitapları ayırıyormuş. Okumayı, yeme, içme, uyuma gibi günlük yaşamının bir parçası yapmış. Salt okumakla kalmıyor, okuduklarının yaşama nasıl yansıdığını da gözlemliyormuş. İnsanların arasına giriyor, birbirleriyle olan ilişkilerini izliyormuş. Böylece yaşamı, insanları değişik yönleriyle öğrenmeye çalışıyormuş.

Yıllar gelip geçmiş. Her geçen yılla birlikte Emircan'ın bilgisi, deneyimleri artmış. Genç bir bilge olmuş. Adı yavaş yavaş babasıninki gibi bütün kentte duyulmaya başlamış. Bilgisinin derinliği ağızdan ağza yayılmış. Eskiden sorunları, sıkıntıları olanlar nasıl babasına gelip akıl danışıyorlarsa şimdi de Emircan'a geliyorlarmış. Emircan gelenleri dikkatle dinliyor, onlara sorunlarını çözecek yollar gösteriyormuş. Herkes onun bu genç yaşta eriştiği yetkinliğine, akıl gücüne hayran kalıyormuş. Kendi aralarında "Babası da bilgeydi, iyi bir insandı ama oğlu daha üstün, daha bilgili. Üstelik de genç." diyorlarmış.

Emircan'ın yaşadığı yere çok uzak, büyük bir kentvarmış. Adı Dertlikent'miş. Burada yaşayanların sorunları, dertleri hiçbir zaman bitmezmiş.

Çünkü bu kentte halkı yönlendirecek, eğitecek iyi yöneticiler yokmuş. Bu yüzden kentte belirli bir düzen kurulamamış. Halk yokluk, yoksulluk içindeymiş. Ancak hiç kimse “Neden yoksuluz, sorunlarımız niye sürüp gidiyor, bunlardan niçin kurtulamıyoruz?” gibisinden sorular sormamış. “Bu, bizim kaderimiz. Böyle gelmiş, böyle gider.” diye susuyorlarmış.

Dertlikent’in biraz dışında taş bir konakta Çiçekçe adında gizemli bir kadın yaşıyormuş. Kimseler bilmezmiş yaşını. Belki de yaşadığı kentten daha yaşlıymış. Nice olayların içinden geçip gelmiş, deneyimli bir kadıymış. Günlerini evinin bahçesinde güvercinleriyle geçirirmiş. Güvercinler dedim ama bunlar bildiğimiz güvercinlerden değilmış. Güvercine benzeyen, uçan, insan gibi de konuşan yaratıklarmış. Böyle yaratık olur mu demeyin. Masallarda olur. Bizim masalımızda da böyle bu. Çiçekçe kadının güvercinleri de böyleymiş, onlar hem insan hem de güvercinmiş. Çiçekçe sabah akşam onlarla söyleşir, dertleşirmiş. Yapacakları her işe birlikte karar verirlermiş.

Kent halkı, Çiçekçe’den de, güvercinlerinden de çok korkar, ürker, çekinirmiş. Onlardan uzak

dururmuş; dahası onları kutsal, ermiş varlıklar olarak sayarmış. Buyüzden halk arasında Çiçekçe ile güvercinlerine yönelik türlü söylenceler dolaşmış. Bunlardan birine göre Çiçekçe bir kralın karısıymış. Kocasını öldürmüş, yönetim ona kalmış. Çiçekçe de ilk iş olarak ülkesinde ne kadar halkı aldatan büyücü varsa öldürtmüş. Ancak büyücülerin başı kaçmış, bir mağaraya saklanmış. Çiçekçe'ye ve askerlerine en etkili büyüsünü yapmış. Yaptığı büyünün etkisiyle Çiçekçe'nin askerleri güvercine dönüşmüş. Ama Çiçekçe'ye bir şey olmamış. Çiçekçe de büyücüyü buldurtup öldürtmüş. Sonra güvercine dönüşen ama insan gibi konuşan askerleriyle gelmiş, bu kente yerleşmiş. Bunun ne zaman olduğunu kimseler bilmezmiş. Onlar için daha böyle nice söylenceler varmış.

Çiçekçe ve güvercinleri için böyle söylenceler uyduruladursun, onlar, kentin durumuna çok üzülüyormuş. Uzaktan da olsa halkın durumunu izliyorlarmış. "Ne olacak bu böyle? Zavallı insanlar, açlık, susuzluk çekiyor. Yoksulluk diz boyu. İşsizlerin sayısı günden güne artıyor. Halk susuyor. 'Bu, neden böyle oluyor? Niye yokluk, yoksulluk içinde yaşıyoruz?' diye sormuyor. Bunlara yön verecek, yol gösterecek biri olmalı."

demişler. “Kente genç, bilgili, sezgili, bir yönetici gerek. Bu yönetici öyle biri olmalı ki herkesi dinlemeli, haklıyı haksızdan, doğruyu yanlıştan ayırabilmeli. Kolayca karar verebilecek güçte olmalı.” Böyle diyerek düşünmeye başlamışlar. “Halkı sevecek, halkın dertlerine, sorunlarına çare bulacak böyle bir yöneticiyi nereden, nasıl bulabiliriz? Bunu nasıl gerçekleştirebiliriz?” sorusunu tartışmaya başlamışlar.

Derler ya düşünenler, arayanlar er geç bir sonuca ulaşır. Çiçekçe ile güvercinleri için de böyle olmuş bu. Gecelerden bir gece aklına bir çare gelmiş: “Aradığımız gibi bir yönetici bulmak için bir sınav açtıralım. Bu sınav için özel sorular hazırlayalım. Açacağımız sınavı bütün ülkede duyuralım. Dileyen, bu sınava başvursun. Sorularımızı başarıyla kim yanıtlarsa o, kente yönetici olur. İstedığımız gibi biri çıkmazsa sınavı yinelemez.” demişler. “Ancak bunu kent halkına iyi anlatmalı, birlikte karar vermeliyiz. Halk, bizden çekinir, dediklerimize uyar.” diye düşünmüşler.

Sabah olunca aldıkları kararı uygulamaya koymuşlar. Çiçekçe güvercinlerine şöyle demiş: “Şimdi bütün kenti ev ev dolaşacaksınız.

Gittiğiniz her yerde şu duyuruyu yapacaksınız: Açlar, işsizler, dertleri, sıkıntıları olanlar, bunlardan kurtulmak istiyor musunuz? Öyleyse başkanımız Çiçekçe sizlerle konuşmak istiyor. Yarın bir toplantı yapılacak, hepinizi toplantıya çağırıyor. Toplantıya katılın.”

Güvercinler havalanmış, bütün kenti ev ev dolaşmışlar. Kent halkına Çiçekçe’nin duyurusunu aktarmışlar. Bunu duyanlar hem korkmuş hem de çok heyecanlanmışlar. Dedik ya, Çiçekçe de, güvercinleri de onlar için birer kutsal varlıkmiş. Onlardan ödleri patlarmış. Bunun için de Çiçekçe’nin çağrısına uymuşlar, sabahleyin erkenden konağının yanındaki büyük alana koşmuş, orada toplanmışlar.

Çiçekçe, toplananlara şunları söylemiş: “Ey çağrıma uyup gelenler! Biliyorum bizden korkuyor, çekiniyorsunuz. Korkmayın, çekinmeyin. Bizler de sizin gibi insanız. Güvercinlerim de öyle. Biz, sizi düşünüyoruz. Yaşadıklarınız beni de güvercinlerimi de çok üzüyor. Kentin suyu yetersiz. Yarı aç, yarı tok yaşıyorsunuz. Çoğunuzun işi yok. Sorunlarınız her gün daha büyüyor. Size yol gösterecek, sizi yönlendirecek biri gerekli. Dertlerinize,

sıkıntılarınıza çare bulacak bir yönetici gerekli. Bilgili, sezgili, karar vermesini bilen bir yönetici gerekli.” Ardından da şunları eklemiş: “Böyle bir yöneticiyi, nereden, nasıl buluruz? Bunu da düşündük. Bir sınav açalım. Sınavı kim başarsa o yöneticimiz olsun, kentinizi kurtarsın.”

Alanı dolduran halk, önce şaşırmış. “Bunca yıldır bu kadından, güvercinlerinden boş yere korkmuş, boş yere ürkmüşüz.” demişler. “Biz onlardan korkarken onlar bizi düşünmüş, bizim için üzülmüşler.” diye kendilerini suçlamışlar. Çiçekçe’nin söylediklerini saygıyla dinlemişler. “Çok doğru, çok güzel söylüyorsun.” demişler. “Siz nasıl isterseniz öyle olsun.”

Sonra toplantıda bu sınavla ilgili işleri yürütmek için bir kurul oluşturulmuş. Kurula kentin en yaşlılarından altı kişi katılmış. Kurulun başkanı Çiçekçe, yardımcısı da güvercinlerinin en akıllısı İpekçe olmuş. Hemen belirtelim ki İpekçe öyle kolayca anlatılacak türden bir güvercin değilmiş. Hiçbir insanoğlu bilgi yönünden onunla yarışamazmış. Bunun için de sınavda sorulacak soruları o hazırlayacak, bunlara verilecek yanıtların doğru olup olmadığına İpekçe karar verecekmiş.

Toplantıdan birgün sonra sınav kurulu toplanmış. Önce seçilecek yönetici de bulunacak nitelikler saptamışlar. Sınava katılacaklara sorulacak sorular bu niteliklere göre hazırlanmış. Ayrıca sınavın açılacağını ülkenin her yöresine duyurmak gerek demişler. Bunun için ülkenin dört bir yanına duyurucular gönderilmiş. Duyurucular, gittikleri kentlerde semt semt dolaşarak şöyle bağırıyormuş:

— Duyduk, duymadık demeyin! Dertlikent'e yönetici seçilecek. Seçme işi sınavla olacak. Bilgisine, sezgisine güvenen, iyi konuşan, iyi dinleyen gençler! Haydi sınava... Duyduk, duymadık demeyin!

Sınav duyurusunu yapanlar, Emircan'ın yaşadığı kente de gelmişler. Duyuruyu orada da yapmışlar. Sınav çağrısını Emircan da duymuş. Çağrıyı duyunca bir düşüncedir almış onu. Şöyle diyormuş kendi kendine: "Bunca yıldır okuyorum. Yazıp düşünüyorum. Neredeyse otuz yaşına bastım. Babamın kitabında söylediklerine uydum. Olabildiğince kendimi yetiştirmeye çalıştım. Kent halkından sorunları, sıkıntıları olanları hiç geri çevirmedi. Yardımcı oldum onlara. Aranacak yönetici, neden ben olmayayım? Bu sınava gireceğim."

Böyle düşünerek sınava girmeye karar vermiş, kararını verdikten sonra yanına yol azığı almış, çantasına babasının yazdığı “*Oğluma Mektup*” adlı kitapla birlikte birkaç kitap daha koymuş, Dertlikent’in yolunu tutmuş. Üç hafta sonra Dertlikent’e varmış. Önce bir handa yatacak bir oda bulmuş. Sonra bir aşevinde karnını doyurmuş. Ertesi günü sınava girme başvurusunu yapmış. Sınava katılmak için ülkenin dört bir yanından gelen birçok aday varmış.

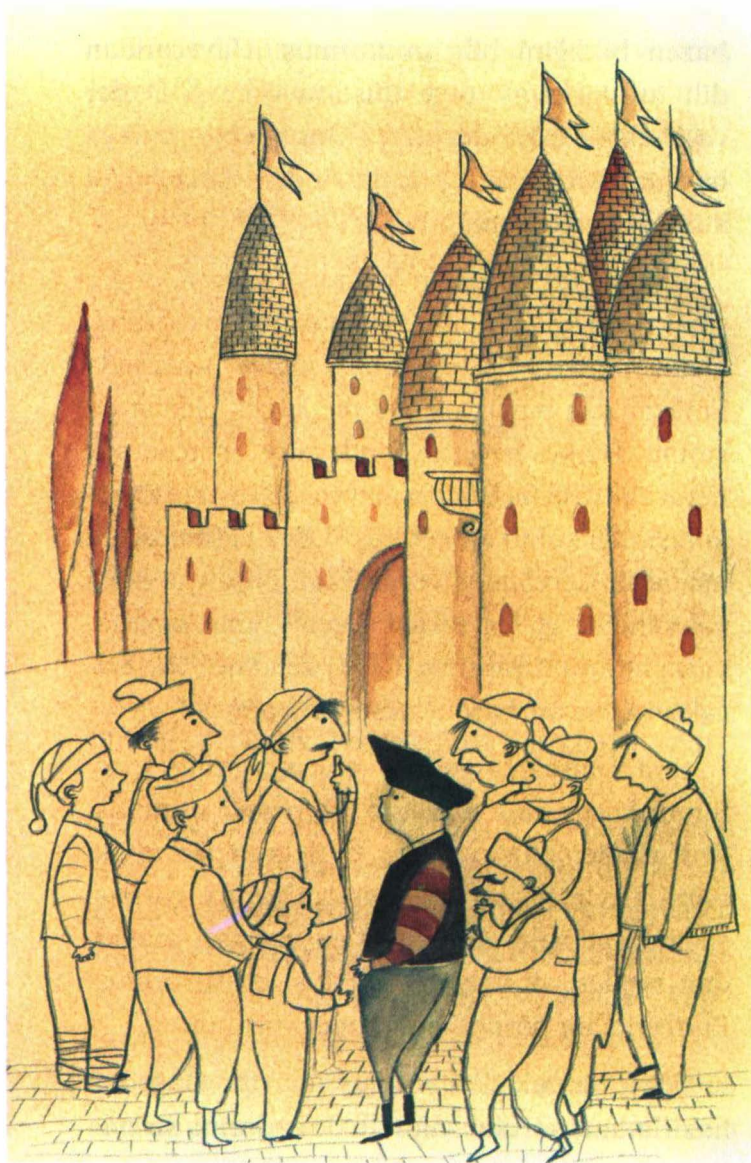
Sınav, Dertlikent’in yönetim binasındaki büyük salonda yapılmıyordu. Beş gün sürecekmiş, aşama aşama yapılacaktı. Kolaydan zora doğru bir yol izlenecekti. Daha doğrusu her aşama bir öncekinden daha zor olacaktı. Bir aşamada başarısız olanlar, daha sonrakilere giremeyecekti. Böylece adaylar eleniyordu. Sınavda da özellikle katılan adayların, “dili tanıma, dili kullanma gücü” ölçülüyordu. Çünkü insanı insan kılan en büyük gücün dil olduğu daha o zamanlarda biliniyordu. Bir yöneticinin başarılı olması dili iyi kullanmasına, halkı iyi anlamasına bağlıydı. Bu yönden yapılacak sınav dili tanıma, dili kullanmayla ilgili bir sınavdı. Emircan kendine güveniyordu, güveniyordu ya, “Sınav bu. Sınavda insan

bazen bildiğini bile unutturmuş. Heyecandan dili tutulurmuş.” diye düşünüyormuş. Derler ya el elden üstündür diye. Kim bilebilir sınava başvuranlar arasında kendisinden daha bilgili adaylar olmadığını?

Birinci gün erkenden kalkmış Emircan, doğru sınav yerine gitmiş. Sınav salonun önü çok kalabalıkmış. Yüzlerce kişi başvurmuş sınava. Aralarında Emircan’dan büyük olanlar da, küçük olanlar da varmış. Herkes heyecan içindeymiş. Emircan pek heyecanlı değilmiş. Babasının yazdığı o mini kitapta belirttiği kuralı anımsamış “Önce başaracağına inanacak, kendine güveneceksin. Başarıya giden yol kendine güvenmekten geçer.” Bunu anımsayınca heyecanı yatışmış. Kendi kendine, “Başaracaksın Emircan, başaracaksın.” diyormuş.

Sıra Emircan’a gelince güvenle girmiş içeri. Sınav kurulu bir masanın çevresine oturmuş, yedi kişiden oluşuyormuş. Ortada saçları apak, bakışlarıyla insanı rahatlatan Çiçekçe varmış; sağında ve solunda kentin en yaşlıları arasından seçilen ak sakallı üçer kişi oturuyormuş. Etkileyici bir görüntüsü varmış kurulun.

İlginç bir yol izleniyormuş sınavda. Önceden hazırlanmış sorular salonun duvarlarına sırayla

asılıymış. Sorulacak soruyu bunlar arasından Çiçekçe'nin baş güvercini İpekçe seçiyor, getirip Çiçekçe'ye veriyormuş; Çiçekçe de yanışmacıya soruyormuş. Verilen yanıtların doğruluğuna ya da yanlışlığına da yine İpekçe karar veriyormuş. Yanıt tümüyle doğruysa İpekçe sevincinden takla atıyor, gelip adayın omzuna konuyormuş.

Emircan sınav kurulunun önünde durmuş, önce onları selamlamış. Selamını almışlar. Başlar, hemen İpekçe'ye çevrilmiş. Güvercin havalandırılmış, duvardaki sorulardan birini gagasına takmış, getirip Çiçekçe'nin önüne koymuş. Soruyu açmış ve şöyle demiş Çiçekçe:

— Ey genç adam, dili tanımak, sözcükleri iyi tanımayı, bilmeyi gerektirir. Bu soru sözcüklerle ilgilidir. Şimdi sana beş dakikalık bir süre vereceğiz. Bu süre içinde bize sağdan da, soldan da okunduğunda anlamı değişmeyen tek heceli beş sözcük söyleyeceksin; ardından da aynı harfle başlayan yine sağdan da soldan da okunursa anlamı değişmeyen iki heceli beş sözcük daha bulacaksın. Haydi bakalım, başladı süren. Düşün, yanıtla.

Biraz düşünmüş Emircan. Onun için çok ama çok kolay bir soruymuş bu. Her gün sözdağarcığına yeni bir sözcük kattığı için zengin

bir sözdağarcığı varmış. Üstelik sözcüklerle türlü oyunlar oynarmış. Bunun için verilen süreyi doldurmadan hemen yanıtlamış soruyu:

— Yanıtlıyorum. İşte, sağdan da soldan da okunduğunda anlamı değişmeyen tek heceli beş sözcük: *Kek, şaş, şiş, tat, yay*. Şunlar da aynı harfle başlayan, iki heceli beş sözcük: *kabak, kaçak, kapak, kayak, kazak*.

İpekçe verilen yanıtı duyar duymaz yerinden havalanmış, bir takla atıp gelmiş Emircan'ın sağ omzuna konmuş. Bunu görünce sınav kurulu başkanı, "Tamam genç adam. Çok güzel. İlk aşamayı kazandın. Kutlu olsun. Biliyorsun sınavımız, kolaydan güce doğru düzenlenmiştir. Yarın ikinci aşamaya gireceksin." demiş.

Büyük bir sevinçle salondan çıkmış Emircan. Doğruca yattığı hana gelmiş. Yandaki aşevinde akşam yemeğini yemiş. Sonra, babasının minik kitabını bir kez daha okumuş. Babasının bu kitapta söylediklerinin kendisini başarılı kılacağına inanıyormuş. Kitabı bitirince yatmış, uyumuş.

Ertesi gün yine erkenden uyanmış. Bir süre Dertlikent'in sokaklarında dolaşmış, Her şey düzensizmiş kentte. İnsanlar gülmeyi unutmuşlar

sanki. Sokaklarda aylak aylak dolaşan bir sürü insan varmış. İşleri olanlar, çalışanlar da mutsuz gibiymiş. Onlara baktıkça değişik duygular, düşler uyanmış içinde. Derler ya, düş kurmak da yaşamak demektir. Kendini yönetici gibi düşünüyor; insanların arasına katılıyormuş. Ev ev dolaşıyor, tek tek konuşuyormuş onlarla. Acılarını, dertlerini öğreniyor gidermeye çalışıyormuş. Hızla değişiyormuş kentin yaşamı. Açlar ekmeğe, işsizlere işe kavuşuyormuş. Gülmesini unutanlar yeniden gülmeye başlıyormuş. Mutlu oluyormuş herkes. “İnşallah kazanırım bu sınavı.” diyerek düşününe düşününe sınav yerine gelmiş. Kapıda sırasını bekleyen adaylar varmış. Düne göre sayıları azalmış. “Demek sınava katılanlar arasında en kolay aşamayı başaramayanlar da olmuş.” diye düşünmüş. Sırasını beklemeye başlamış.

Sıra Emircan’a gelmiş, yine güvenli adımlarla içeri girmiş. Sınav kurulunu selamlamış, sorusunu beklemeye başlamış. Bunu görünce İpekçe hemen havalanmış, soruyu getirip yine dünkü gibi Çiçekçe’nin önüne koymuş. Çiçekçe şöyle bir bakmış soruya sonra şöyle demiş:

— Genç adam, sözcükler birbirini düşündürür. Bir sözcüğü duyduk mu onunla ilgili başka

sözcükleri de anımsarız. Bugünkü sorun, bu anımsamayla ilgili. Bu bize senin dili hangi ölçüde tanıdığını gösterecek. Şimdi karşıdaki pencerenin önüne git, senden isteneni yap.

Emircan, heyecanla pencerenin önüne gitmiş, beklemeye başlamış. Az sonra pencere açılmış, içeriden kalın, gür bir ses şunları söylemiş:

— Ey sınavlara katılan genç adam. Dikkatle dinle söyleyeceklerimi:

Dağı mı, denizi mi?

Baharı mı, kışı mı?

Ağacı mı, kuşu mu?

Seç bunlardan ikisini.

Seçtiklerin, hangi sözcükleri düşündürüyorsa sana.

Seçtiğin her sözcük için söyle on tanesini.

Yanıtlama süresi on dakikaymış. Emircan verilen sözcüklerden hangilerini seçsem diye bir iki dakika düşünmüş, sonra kararını vermiş. “Deniz” ve “kuş” sözcüklerini seçmiş. Seçimini yapınca da şöyle demiş: “deniz” ve “kuş” sözcüklerini seçtim. Her birinin çağrıştırdığını düşündüğü onar sözcüğü sırasıyla söylüyorum:

— Deniz: *Dalgalı, durgun, çırpıntılı, kıyı, rıhtım, dalgakıran, liman, gemi, körfez, fener...*

— Kuş: *Kanat, gaga, tüy, yuva, tünemek, cıvıltı, cıvıldamak, ötmek, konmak, uçmak...*

Emircan yanıtını bitirince sınav kurulunun üyeleri, soruyu seçen ve son kararı verecek olan İpekçe'ye bakmışlar. Güvercin, böyle kısa sürede verilen doğru yanıt karşısında sanki şaşırılmış gibiymiş. Havalanmış, bu kez iki takla atmış havada, gelmiş Emircan'ın sol omzuna konmuş. Bunun üzerine sınav kurulu başkanı yaşlı kadın Çiçekçe, "Kutlarınız seni genç adam." demiş. "İkinci aşamayı da başarıyla geçtin. Ancak, daha önünde birbirinden güç üç aşama var. Haydi bakalım yarın üçüncüsüne bekliyoruz seni."

Emircan, yine büyük bir sevinçle sınav salonundan ayrılmış. Bir süre kentin sokaklarında gezmiş, dolaşmış. Yüz, insanın aynasıdır, derler. Emircan da karşılaştığı insanların yüzlerine bakıyormuş. Gülümseyen ya da gözlerinin içi gülen kimselere hiç rastlamamış. Çoğu, bir suskunluk içindeymiş. Belli ki Dertlikent'in insanları çok dertli, çok sıkıntılıymış. Niye buraya Dertlikent denmiş? Çevresine, insanlara baktıkça bunun nedenini anlıyormuş.

Gün batmak üzereymiş. Yolunun üzerimdeki aşevlerinden birine uğramış, karnını doyurmuş. “Yarınki sınav daha çetin olacak. İyisi mi bu akşam erkenden yatıp uyuyayım. Uykunun kollarında insan, her türlü sıkıntısından sıyrılır, uykunun almadığı yorgunluk yok gibidir.” demiş, erkenden yatmış, uyumuş.

O gece şaşırtıcı bir düş görmüş Emircan. Düşünde bir gölde yıkanıyormuş. Kimse yokmuş kendisinden başka. Gölün masmavi sularına dalıp çıkıyormuş. Bu sırada büyük bir kuş sürüsü gelip konmuş gölün kıyısına. Onların konmasıyla kıyı sarı, kırmızı, yeşil, mor, turuncu renklerle donanmış. Cıvıldaşıp duruyorlarmış. Onların oynayışlarını seyretmiş bir zaman. Derken sürü havalanmış, ağaçlıklara doğru uçup gitmiş. Nedenise içlerinden biri kıyıda kalmış, gitmemiş sürüyle. Bir başına gölün sularına dalıp çıkıyormuş. Oynuyormuş kendi kendine. Emircan bu güzel, sevimli kuşu tutmak istemiş. Birkaç kez yaklaşmış yanına. Tam tutacakken uçup kurtuluyormuş kuş, bir türlü tutamıyormuş. Korkudan oradan oraya uçuyor, çırpınıp duruyormuş. Ne yapacağını bilmiyormuş.

Birden şaşırtıcı bir şey olmuş. Bir sis bulutu inmiş gölün üstüne. Önce her şey yitip gitmiş,

görünmez olmuş. Sonra sis, dalga dalga açılmaya başlamış. Sis dalgalarının arasında babasının hayali belirmiş birden. Elinde de az önce tutmaya çalıştığı kuş duruyormuş. Bir yandan kuşu gösteriyor, bir yandan da şöyle sesleniyormuş Emircan'a: "Unutma, sakın unutma bak, sürüden ayrılanın başına neler gelebileceğini görüyorsun işte..."

Gördüğü düştten babasının sesiyle uyanmış Emircan. Gördüğü düşe bir anlam veremiyormuş. O sözüyle babası ne demek istiyormuş acaba? Bir süre düşünmüş. Doğrusu bir anlam verememiş. "Bak, sürüden ayrılanın başına neler gelebileceğini görüyorsun işte." sözünü birkaç kez yinelemiş kendi kendine.

Gün doğmak üzereymiş. Hemen kalkmış, giyinmiş. Karnını doyurmuş. Ama hâlâ gördüğü düşün etkisinden kurtulamıyormuş. Babası o sözüyle, "Sürüden ayrılanın başına neler gelebileceğini görüyorsun işte." sözüyle neyi anlatmak istemiş? Soruyu düşünerek sınava geç kalmamak için evden erkence çıkmış.

Üçüncü günün sınavına gireceklerin sayısı artık iyice azalmış . Birinci ve ikinci aşamada adayların çoğu elenmiş. Sıra Emircan'a gelmiş.

İçeri girip her zamanki gibi sınav kurulunu selamlamış. Kurul başkanı yaşlı kadın Çiçekçe yumuşak, okşayıcı bir sesle “Bak genç adam, sınavın üçüncü aşaması bugün. Nasıl, hazır mısın?” demiş. Emircan, “hazırım” deyince İpekçe bulunduğu yerden her zamanki gibi havalanmış. Soruların bulunduğu yere doğru uçmuş. Soruların arasından birini almış, getirip Çiçekçe’nin önüne koymuş. Soruya bakan Çiçekçe şöyle demiş Emircan’a:

— Okuduğumuzu anlama hepimiz için çok önemlidir. Elbette anladığımızı yorumlama da. Bu soru, “anlama ve yorumlama sorusudur”. Şimdi sana çok eskilerde yazılmış bir öykü vereceğiz. Bu öyküyü okuyacaksın. Öyküde ne anlatılmak isteniyorsa bunu karşılayan bir atasözü bulacaksın. Bulduktan sonra da bize anlamını açıklayacaksın. Süren yarım saattir. Oku, tart, düşün.

Sonra okuyacağı öyküyü ona vermiş. Öyküyü alınca okuma ve düşünme köşesine çekilmiş Emircan. Başlamış okumaya:

Yalnızlığı Seven Kırangıç

Yaz bitmek üzere. Soğukların başlamasına daha çok var. Kırangıç sürüsü şimdiden göç hazırlıklarına

başladı. Yağmurlara tutulmadan, soğuklara kalmadan gitmek gerek. Yaz bitmek üzere.

Bu akşam son toplantı yapılacaktı. Göç hazırlıkları gözden geçirilecekti. Toplantı yerine önce sürünün başkanı Eğriboyun geldi. Yaşlı, bilge bir kırlangıçtı. Sürüdeki herkes onu sayar, severdi. Kimse onun sözünden dışarı çıkmazdı. Onun sözü bir yasa gibiydi. Ne derse o olur, ona uyarlardı. Bilirlerdi ki Eğriboyun çok şeyler görmüş, çok şeyler geçirmişti. Doğruyu bilir, doğruyu söylerdi.

Sürünün tüm üyeleri gelince Eğriboyun, kanatlarını çırparak toplantıyı açtı. Söze şöyle başladı: "Arka-
daşlar!" dedi, "Bu akşam son toplantımızı yapıyoruz. Yarın gün doğmadan yola çıkacağız. Bir eksiğimiz var mı? Yola çıkamayacak durumda olanımız var mı?"

Dinleyenlere güven veren tok bir sesi vardı Eğriboyun'un. Tüm alanı dolduruyor, çın çın ötüyordu. Kırlangıçlar hep bir ağızdan "Yok" dediler, "Hepimiz hazırız. Herkes göçe hazır durumda. Herkes uçabilecek güçte." diye yanıtladılar.

Eğriboyun yeniden sordu: "Temizlendiniz mi? Tüylerinizi, kanatlarınızı aklayıp pakladınız mı? Kursağınıza yeterince yol azığı depoladınız mı?"

"Aklandık, paklandık. Azığımız da tamam. Yola çıkabiliriz." dedi öteki kırlangıçlar.

Önce öksürdü, gagasını temizledi Eğriboyun; sonra kanatlarını yeniden çırparak şöyle dedi: "Peki öyleyse Beni iyi dinleyin. Kulağınızı dört açın. Yarı tan yeri kızırırken yola çıkacağız. Herkes buraya gelecek. Yola çıkış yerimiz burası olacak. En önde ben uçacağım. Benim yanımda yardımcım Akkız bulunacak. Arkadan da takım takım sizler geleceksiniz. Yol boyunca beş yerde konaklayacağız. İlk konağımız Aladağ deresi olacak. On-
dan önce konaklama yok. İkinci konak yerimiz Sançicek düzlüğü. Üçüncü konaklama yerimiz Kümbetli koruluğu. Burada bir gün dinleneceğiz. Sonra dördüncü konağımız Belveren çiftliğine varacağız. Bir gün de orada dinleneceğiz. Son konaklama yerimiz de Akçaviran ağılı olacak. Takım başları uçuşumuzu bu plana göre düzenleyecek. Söylediklerimi iyi anladınız mı?"

"Anladık, çok iyi anladık." dediler öteki kırlangıçlar. Herkes sevincini belirten sesler çıkartıyor, taklalar

atıyordu. Nedense içlerinden biri, Telli adlı zayıf, çelimsiz bir kırlangıç hiç oralı değildi. Eğriboyun'un söylediklerini dinlememişti bile. O, kararını çoktan vermişti. Bu kez sürüyle gitmeyecek, sürüden ayrılacaktı. Kalabalıktan bıkmış usanmıştı. Yalnızlığı seviyordu o. Soğuklar başlayınca da değin birkaç gün daha buralarda kalacak, bir başına özgürce dolaşacaktı. Göç için sürüyle gitmek şart mı? Bir başına da giderdi. Yarın yola çıkmayacaktı. Buralarda kalacaktı.

Söylediklerinin anlaşıldığını öğrenince şöyle dedi Eğriboyun: "Tamam arkadaşlar. Öyleyse varın, erkenden yatin. Uykunuzu alın. Tan yeri atmadan önce yola çıkağımızı unutmayın."

Toplantının dağılacağı zaman Telli'nin sesi duyuldu: "Ben yarın gelmeyeceğim. Soğukların başlamasına daha var. Siz gidin. Ben sonra gelirim."

Herkes şaşırmış, donmuş kalmıştı. İlk kez böyle bir durumla karşılaşıyorlardı. Kalmaya da, göçmeye de sürü topluca karar verirdi. Bugüne değin Eğriboyun'un söylediklerine kimse hayır dememişti. Sessizliği Eğriboyun bozdu:

"Delirdin mi sen?" dedi." Buralarda bir başına nasıl kalabilirsin? Sürüden ayrılmanın ne demek olduğunu biliyor musun sen? Başına neler gelebileceğini düşündün mü hiç?"

"Her şeyi düşündüm." dedi Telli. "Sürü içinde yolculuk beni sıkmaya başladı. Siz gidin. Düşünmeyin beni. Bir şeyler olmaz bana. Ben kendi başımın çaresine bakanım."

O gece Telli'nin arkadaşları çok zorladılar ama değiştirmedikleri kararını. Hiçbiri etkileyemedi Telli'yi. Sürü yolundan kalacak değil ya, ertesi sabah onu bir başına koydu orada, Eğriboyun ve Akkız'ın kılavuzluğunda yola koyuldu.

Telli ilk gün gezdi dolaştı. Kendinden başka ortalıkta tek bir kırlangıç yoktu. Sanki her yer, her şey ona kalmış gibiydi. "Oh, yalnızlık ne hoş, ne güzel şeymiş!" diyordu kendi kendine. "Özgürüm. Bir başıyım. Bundan daha güzel ne olabilir ki?"

İkinci gün yalnız kalmaktan duyduğu mutluluğu birilerine anlatma ihtiyacı duydu. Konuşacak kimse yoktu ki... Canı sıkılmaya başladı. Yanlış mı karar vermişti yoksa? O gece tam uykuya dalacağı sırada

bir atmaca sesi duydu. "Aman Allahım, bunu hiç düşünmemiştim." dedi. Korkudan tüyleri diken diken oldu. Kanatlarının içine başını çekti, iyice büzüldü. Titriyordu. Bir türlü uyuyamıyordu. Uyuyacak gibi olsa atmacanın gagasını sırtında duyar gibi oluyordu.

Üç gün geçti. Telli'nin sıkıntısı arttıkça artıyordu. Yanında yöresinde kimsecikler yoktu. Tek bir arkadaş olsa o bile yeterdi; oysa yalnız kalmayı ne çok istemişti. "Hayır, hayır yalnızlık da güzel bir şey değilmiş." diye düşünüyordu. Ne var ki iş işten geçmişti. Sürü şimdi üçüncü konaklama yerine çoktan varmıştı. Şimdi yola çıksa, bütün gücüyle uça yetişemezdi ki... Korkusu, sıkıntısı daha da arttı. Ağlayacak gibi oldu. Şimdi bin pişmandı. Daha fazla bir başına kalamazdı buralarda. Yarından tezi yok, yola çıkacak, sürüsüne kavuşmaya çalışacaktı.

Ertesi günü erkenden yol çıktı Telli. Uçtu, uçtu. Gücü tükeninceye değin, durmadan uçmak istiyordu. Ancak asıl korktuğu şey, doğru yöne mi uçuyordu. Bunu bilmiyordu işte. Ya yanlış yöne gidiyorsa... İşte o zaman ne yapardı? Sürüyle uçarken böyle bir dert, yön derdi yoktu. Eğriboyun'la Akkız gösteriyordu uçulacak yönü.

○ da ne? Bir tepenin
üzerinden uçuyordu ki bir
atmaca düştü peşine. Yıldırım
gibi geliyordu üstüne. Ölüm titremesi sarı
d kanatlarını. Gücü hepten tükenir gibi oldu.

Ağlamaya başladı. Atmaca yaklaştı, yaklaştı;
sonra hızla saldırdı Telli'nin üzerine. Kaptı, tımakları
arasına sıkıştırdı onu. Sağ kanadı çok acıyor, kanıyordu.
Ölmek üzereydi. Sürüyü, arkadaşlarını düşündü. Eğri-
boyun'un söylediği sözü anımsadı: "Sürüden ayrılmanın
ne demek olduğunu biliyor musun sen? Başına neler
gelebileceğini düşündün mü hiç..."

Verilen öyküyü okuyup bitirmiş Emircan. Başlamış öyküde anlatılanları tartıp düşünmeye. Önce öyküde anlatılanları karşılayabilecek şu atasözü gelmiş aklına: "Son pişmanlık fayda vermez." Telli'nin başına gelenlerle bu atasözü arasında bir ilişki kurmuş: "Telli iyice düşünmeden bir karar veriyor. Arkadaşlarıyla gitmek istemiyor. Sonra çok pişman oluyor ama bu pişmanlığın bir faydası olmuyor. Atmacaya yakalanarak canından oluyor." Biraz daha düşününce aklına gelen bu atasözünün öyküde anlatılanları tam yansıtmadığını anlamış. Söylemekten vazgeçmiş. Öyküyü oluşturan öğeleri

yeniden düşünmüş. Telli'nin davranışlarını tek tek değerlendirmiş. Sürüden ayrılmak isteğini, Eğriboyun'un uyarısına uymayışını sorgulamış. Bunu yaparken birden dün gece gördüğü düşü, düşünde babasının söylediği sözü anımsamış. Demek o sözle babası bir ipucu vermek istiyormuş Emircan'a. Bu ipucundan yararlanmış, onu kullanarak öyküde anlatılanları karşılayan bir değil, iki atasözü bulmuş. Atasözlerini bulunca: "Sınav kurulu başkanına: "Hazırım. Soruyu yanıtlayabilirim." demiş.

Sınav kurulu başkanı Çiçekçe "Daha süren var. İstersen yanıtını bir daha tart, bir daha düşün." demiş. Emircan biraz daha tartmış, düşünmüş yanıtını. Bulduğu atasözlerini ve anlamlarını değerlendirmiş. Doğru olduğuna inanınca ikinci kez "Hazırım" demiş, izin verirseniz yanıtlayabilirim."

"Peki öyleyse söz senindir. Yanıtla bakalım." demişler.

Şöyle yanıtlamış Emircan:

Öyküde anlatılmak istenen düşünceyi karşılayan iki atasözü var. Bunların anlamları aşağı yukarı aynı. Birincisi: "Sürüden ayrılanı kurt kapar."

İkincisi: “Yalnız kalanı kurt yer.” Bu iki söz de öyküde anlatılan olayı bütün yönleriyle açıklar. Biz hepimiz bir topluluğun üyesiyiz. Üyesi olduğumuz topluluktan ya da arkadaşlarımızdan ayrılıp bir başımıza yaşayamayız. Bunu yaptığımızı koruyucusuz, desteksiz kalırız. Bu yüzden büyük zararlara, yıkımlara uğrarız. Kendimizi tehlikelerden koruyamayız. Okuduğum öyküde de böyle oluyor işte. Telli, arkadaşlarından ayrılıyor. Tek başına kalmak, tek başına yolculuk etmek istiyor. Sonunda da atmacanın pençesinde can veriyor.

Sınav kurulu, hayranlıkla dinliyormuş Emircan'ı. Yanıtını tamamlayınca gözleri İpekçe'ye çevrilmiş. İpekçe de verilen yanıtı çok beğenmiş. Sevincinden ısıltılı parlamış gözleri, tüyleri kabarmış. Hemen havalanmış bulunduğu yerden, bu kez üç takla atmış havada, gelmiş Emircan'ın sol omzuna konmuş. İpekçe'nin verilen yanıtı doğru bulduğunu görünce sınav kurulu başkanı sevgi yüklü bir sesle şöyle demiş: “Genç adam, yarışmanın bir aşamasını daha başardın. Akıllıca yanıtladın soruyu. Kutlarınız seni. Amacına adım adım yaklaşıyorsun. Dileriz, kalan son iki aşamayı da başarısın.”

Sınav kurulu başkanı Çiçekçe'nin bu övücü ve yüreklendirici sözlerinden Emircan çok hoşlanmış. Sınav salonundan büyük bir sevinçle ayrılmış. İçindeki kazanma umudu daha bir güçlenmiş. Kuş gibi hafif hissediyormuş kendini. Bir süre kentin sokaklarında yürümüş. Daha epeyce bir zaman varmış akşama. Kentin o çok ünlü Süslemeciler ve Ressamlar Çarşısı'nı gezmeye, görmeye gitmiş.

Burası çok, çok eskilerden kalma bir çarşıymış. Sanatçılar, tabaklara, tepsilere, sinilere, vazolara çok incelikli süsler yaparlarmış. Renk renk çiçekler, gaga gagaya vermiş renkli kuşlar, sarışın, melek yüzlü çocuk başları işlenirmiş bunlara. Bu incelikli işler kralların, padişahların, halifelerin saraylarında kullanılırmış. Ressamlar da paha biçilmez güzel resimler yaparlarmış. Ne var ki kentte düzen bozulunca durum buraya da yansımış. Süslemecilik değerini yitirmiş. Resimlere kimseler bakmaz olmuş Eski büyük ustalar kalmamış. Bu işi yapan birkaç kişi kalmış. Ellerindeki işlerin çoğu da eski yıllardan kalmamış.

Bir resim işliğinin önünden geçerken duvardaki resimlerinden biri, Emircan'ın ilgisini çekmiş. İçeri girmiş, yakından bakmaya başlamış resme.

Genç bir adamın yüzünü yansıtıyormuş bu resim. Ona bakanlarda korku ve acıma duygusu uyanıyormuş. Gencin bakışlarında derin bir acı, yakıcı bir öfke varmış. Saçları diken dikenmiş. Gözlerinden yaşlar akıyormuş. Bir şeyler haykırıyormuş gibi ağzı açıkmiş. Sanki çılgılık atıyormuş.

Baktıkça bu resimden çok etkilenmiş Emircan; satın almak istemiş onu. İstemiş ya, ressamı satmaya yanaşmamış. “Niye satmıyorsun? Sen onu satmak için yapmadın mı?” diye sormuş. Ressam da, şöyle yanıtlamış soruyu: “Doğru, haklısın. Bir zamanlar öyleydi. Şimdi kararımı değiştirdim. Artık satmıyorum. Şunun şurasında kaç günlük ömrüm kaldı ki. Onun gibisini bir daha yapamam. Ondan ayrılmak istemiyorum. Bu benim en sevdiğim resmim. Vasiyetim var, ölünce bu resimle birlikte gömecekler beni.”

Ressamın sözleri Emircan’ın merakını daha da kamçılamış. “Peki, kim bu resimdeki? Neyi anlatıyor resimdeki bu yüz? Sahibi, gerçekten yaşadı mı? Madem satmıyorsun, hiç olmazsa bana bunları anlatır mısın?” demiş.

Yaşlı ressam, “Görüyorum ki sen, çok meraklı bir gençsin.” demiş. “Sana önce şunu söyleyeyim: Her resim, bir düşüncüyü, bir duyguyu anlatır.

Varlıkları, nesneleri olduğu gibi yansıtmaz. Resmini yapacağımız nesne ya da varlık bizde nasıl bir düşünce, nasıl bir duygu uyandırıyor? İşte resim o düşünceyi, o duyguyu anlatır. Bunun için de bir resme bakanlar, o resimde aynı şeyi bulamaz, aynı şeyi göremezler. Senin bu resimde gördüklerin belki de benim anlatmak istediklerimle bir olmaz.”

Bunun üzerine “Öyle de olsa herhâlde sizi bu yüzün resmini yapmaya yönlendiren, bir duygu, bir düşünce, bir durum ya da olay vardır.” demiş. “Hiç olmazsa bana onu anlatın.” Emircan, böyle deyince yaşlı ressam şunları söylemiş:

Bu resimdeki yüzün sahibi, bir masal kişisidir. Resim de onun sevdasını, acısını anlatıyor. Masalı çocukken ninemden dinlemiştim. Beni çok etkilemişti. Hiç unutamadım. Bu gördüğün işliğin sahibi ünlü bir süslemeci-ydi. Onun yanına çırak girdim. Resim yapmayı, süslemeyi öğretti bana. Ustam rahmetli işini çok iyi bilirdi. Sık sık şunu söylerdi: “Resimde olsun, süslemelerde olsun yüreğinin sesini dinleyeceksin. Anlat-tığını içinde duymuyorsan yaratıcı olamazsın.”

Süslemelerimde olsun, resimlerimde olsun hep ustamın dediğine uymaya çalıştım. İçimin sesini dinledim. Bu resim de öyle oluştu. Dinlediğim masalın bendeki etkilerini yansıttım.

“Peki, o masalı, ninenin anlattığı masalı, anlatmayacak mısınız?” demiş Emircan. Ressam da şu masalı anlatmış:

Ana Yüreği

Bir zamanlar ülkenin birinde bir kan koca yaşıyor-muş. Bunların bir de oğlan bebekleri varmış. Çok sevi-yorlarmış bebeklerini. “Ya bir gün bebeğimiz hastalanır, ona bir şey olursa biz ne yapanz? Onsuz nasıl yaşanz?” diye üzülyorlarmış. Korktukları başlarına gelmesin diye beslenmesine, uyumasına çok özen gösteriyorlar-mış. Öyle ki bebek dört yaşına bastığı hâlde anası, onu memeden kesmemiş. “Hiçbir besin, ana sütünün yerini tutmaz.” diyormuş, bunun için de geceleri uykusunun en tatlı yerinde uyanıp oğlunu emziriyormuş.

Günler gelip geçmiş, oğlanın on beşinci yaşına gir-diği gün babası hastalanmış. Bir iki ay sonra da ölmüş. Ardından çok ağlamışlar. Gözyaşı, seller gibi de aksa öleni geri getirmez ki... Ana oğul, şu koca dünyada bir başlarına kalmışlar. Anasını avutmak için şöyle diyormuş oğlu: “Sen üzülme ana, babam gitti ama ben varım. Babamın yaşatacağı mutlu günlerden çok daha güzelle-rini sana yaşatacağım. Sen hiç üzülme, dertlenme.”

Oğlunun bu güzel, tatlı sözleri, annenin acısını hafifletir gibi olurmuş. İçi titreyerek bakarmış oğluna. "Oğlum, canım, evladım." der, başka bir şey dememiş. Bir yandan da Tanrı'ya kendisine böyle bir evlat verdiği için şükredermiş.

Yıllar yıllan kovalamış. Oğlan, gelişip serpilmiş doğup büyüdüğü kentin en yakışıklı genci olmuş. Bir de iş tutmuş. Hint'ten, Çin'den ipekli kumaşlar getiren kervanlardan bunları alır, kentteki konakları dolaşır, satarmış. Müşterileri kentteki varlıklı kadınlarla, onların kızlarıyla. Gencin getirdiği allı yeşilli, sarı morlu, renk renk kumaşlar kadar onun güzelliğine de hayran kalırlarmış. Gönülünü çelmek için dil döker, türlü yollara başvururlarmış. Bizim genç satıcı, bu oyunlara, tuzaklara düşmemek için çok dikkatli davranırmış. Hiçbirine yüz vermezmiş.

Bir gün kentin epeyce dışında bir konağa gitmiş. Getirdiği yeni ipeklileri konaktaki kızlara, hanımlara gösteriyormuş. Kızlardan biri, kırmızı renkli bir kumaşının olup olmadığını sormuş. Kızın yüzüne bakınca işte o anda olanlar olmuş. Kızın güzelliği karşısında sanki dili tutulmuş. İçine bir ateş düşmüş. Akli başından gitmiş, kalbinin atışları hızlanmış. Kısacası delicesine

aşık olmuş ona. Nice sonra, "Kırmızı ipeklim yok ama yarın istediğiniz rengi getiririm." diyerek konaktan ayrılmış.

Akşam eve döndüğünde dalgın, yorgun bir hâli varmış. Gülmüyor, konuşmuyormuş. Anası, oğlundaki değişikliği görünce "Ne oldu oğul, bir derdin, bir sıkıntın mı var?" diye sormuş. Oğlu yüreğine düşen sevda ateşini gizlemiş anasından, "Bir şeyim yok, iyiyim, biraz yorgunum." demiş. Demiş ama o gece hiç uyuyamamış; kızın hayali gözünün önünden gitmiyormuş. Hep onu düşünüyormuş. Düşündükçe içindeki sevda ateşi daha çok alevleniyormuş.

Sabahı zor etmiş. Kızın istediği kırmızı ipeklileri sırtlamış, doğruca konağın yolunu tutmuş. Kız da konağın bahçesinde onu bekliyormuş. Satıcıyı görünce koşmuş, elinden almış getirdiklerini. Satıcının yüzüne bile bakmamış. Satıcıysa kızın güzelliği karşısında yine kendinden geçmiş. Büyülenmiş gibiymiş, gözlerini ondan alamıyormuş. Sonunda dayanamamış şöyle demiş: "Ey gördüğüm kızların en güzeli, dün seni gördüğüm andan beri kendimde değilim. Güzelliğin içime öyle bir ateş düşürdü ki yanıp kavruluyorum. Sevgime

karşılık diliyorum senden. N'olursun bana acı. Sevgim karşılıksız kalırsa bilesin ki ben artık yaşayamam."

Bu sözler üzerine kız, elindeki kumaşları bir yana atmış, öfkeli bir hal almış yüzü. Yanakları al al olmuş, gözleri alev alev. Öfkelenmek sanki onu daha da güzelleştirmiş, sonra şöyle demiş: "Ey satıcı, ben kanıtlanmayan sevgiye inanmam; inanmadığım sevgiye de karşılık vermem. Ne zaman ki beni sevdiğini kanıtlarsın, işte o zaman yüreğimde yerini alırsın. Önce sevgini kanıtlaman gerek." Sonra hızlı hızlı yürüyüp konağa girmiş.

Genç satıcı, oracıkta bir süre öyle kalakalmış. Söylediğinden hiçbir şey anlamamış. Ne yapacağını bilememiş. "Ardından gitsem mi, gitmesem mi?" diye düşünmüş. Gitmekten vazgeçmiş ama oradan ayrılamamış da. Karanlık çökene değin konağın kapısında öylece beklemiş. Sonunda üzgün, sıkıntılı bir biçimde evine dönmüş.

O akşam da anasının kurduğu sofraya oturmamış. Ağzına bir lokma yiyecek koymamış. Düşünceler içindeymiş. Anası yine sormuş: "Oğlum, nedir bu hâlin, n'oldu sana böyle? Sen benim şu koca dünyada

tek dayanağımsın. Beni ayakta tutan tek varlıksın. Niye yüzün gülmüyor? Niye sıkıntılısın? N'olur söyle bana. Ben senin ananım. Derdini söylemeyen derman bulamaz derler. Hadi söyle, nedir derdin, nedir sorunun?"

Oğlu, yanıtsız bırakmış bu soruları. Anasının söylediklerini duymuyormuş bile. Kızın sözlerini düşünüyormuş. "Benden sevgimin kanıtını istiyor. Nedir bunun kanıtı? Sevdığimi nasıl kanıtlarım ona?" diyormuş içinden. "İyisi mi yann gidip sorayım." Sabah olur olmaz konağa yollanmış.

Kız, ne kadar güzelse o kadar da acımasızmış. Şimdiye değin onunla evlenmek isteyen çok kişi çıkmış, ancak onlardan öyle bir istekte bulunmuş ki hemen vazgeçmişler. Genç satıcıdan da aynı şeyi istemiş, şu soruyu sormuş ona: "Söyle bakalım şu dünyada en çok sevdiğin kişi kimdir?" Genç satıcı hemen yanıtlamış: "Anamdır." demiş. Bunun üzerine kız şöyle sürdürmüş sözlerini: "Gönlümde sana yer verebilir, seninle evlenebilirim ancak ananı öldürecek, kanlı yüreğini yann sabah bana getireceksin. Bana sevgini ancak böyle kanıtlayabilirsin."

Genç satıcı bu acımasız koşulu duyunca sarsılmış birden. Titremeye başlamış. Önce donmuş kalmış öyle. Sonra yalvarmak, bir şeyler söylemek, yumuşatmak için kızın ayaklarına kapanmak istemiş. Kız, acıma nedir bilmezmiş. "Olmaz! Hayır, olmaz! Ben söyledim koşulumu." diyerek genç satıcıya kapıyı göstermiş.

O gün deliler gibi kentin sokaklarında dolanıp durmuş genç satıcı. Ne yapacağını bilmiyormuş. Gecenin bir yarısında gelmiş evine. Anası uykudaymış. Kızın yüzü, gözlerinin önünden gitmiyor, sesini duyar gibi oluyormuş. Derler ki kara sevdâ insanın gözünü perdeler, sevdalandığı kimseden başkasını göremez. Genç satıcı da öyleymiş. İçindeki ateşe daha fazla dayanamamış. Anası uykudayken öldürmüş onu. Gün doğmak üzereymiş. Bir elinde anasının kanlı yüreği, öteki elinde ölüm hançeri konağa doğru koşmaya başlamış.

Koşmuş, koşmuş, epeyce yaklaşmış konağa. Tam bu sırada ayağı bir taşa takılmış, düşmüş, anasının kanlı yüreği de elinden yere fırlamış. Birden yere düşen kanlı yürekten bir ses gelmiş. Şöyle diyormuş

ses: "Ah, yavrum bir yerin acıdı mı? Bir yerine bir şey oldu mu?

Bu sesi duyunca genç satıcı nasıl bir çılgınlık yaptığığının farkına varmış. Önce konağa varıp kızı öldürmeyi düşünmüş. Bunu yapamayacağını anlamış. Suçunun ağırlığı altında eziliyor, ağlayıp inliyor, çığlıklar atıyormuş. Sonunda anasını öldürdüğü hançeri kendi yüreğine saplamış, canına kıyarak cezalandırmış kendini.

Yaşlı ressam, "Aradan bunca yıl geçti nine-min anlattığı bu masalı hiç unutamadım." demiş. Ardından da şunları eklemiş: "İşte resimde gördüğün, masaldaki genç satıcının yüzü. Ağlayıp çığlık attığı, canına kıydığı anın resmi." demiş. "Ben bunu anlatmaya çalıştım ancak senin de bunu böyle anlayıp anlamadığını bilemem."

Emircan, resme bir kez daha bakmış, "Ne güzel anlatmışsın ustam, böylesine usta elleri izin verirsiniz öpmek istiyorum." demiş, ressamın elini öperek yanından ayrılmış. Doğruca yattığı hana gelmiş. "Sınavı kazanır, kente yönetici olursam süslemeciler çarşısını canlandırırım." diye düşünmüş.

Dördüncü gün sınavına gireceklerin sayısı iyice azalmış. Adayların büyük bir bölümü bundan önceki aşamalarda elenmiş çünkü. Geriye Emircan'la birlikte birkaç kişi kalmış. Sıra Emircan'a gelince içeri girmiş. Sınav kurulu başkanı onu övücü ve yüreklendirici güzel sözlerle karşılamış, sonra İpekçe'ye dönmüş, "Sorusunu verebiliriz." demiş.

İpekçe havalanmış hemen. Doğruca soruların asılı olduğu yere uçmuş, sorulardan birini getirmiş, başkanın önüne koymuş. Başkan gülümseyerek açmış soruyu. Bir süre baktıktan sonra şunları söylemiş: "Bugünkü sorumuz beş bilmecedan oluşuyor. Bilmece çözme hızlı düşünme gerektirir. Hızlı düşünmenin yanı sıra sözcüklerin farklı anlamlarını bilmeyi de ister. Bir de şaşırtmaca noktasını bulmayı, neden sonuç ilişkisi kurmayı gerektirir. Şöyle yapacağız: Her bilmeceyi ben buradan okuyarak soracağım, sen de ardından çözümünü söyleyeceksin. Her bilmecenin yanıtlama süresi bir dakikadır. Bir dakika düşünecek, hemen yanıtlayacaksın. Beş bilmecenin beşini de yanıtladıktan sonra değerlendirme yapılacak." demiş, "Hazırsan, bilmeceleri sorabilirim."

“Hazırım, sorabilirsiniz.” demiş Emircan. Sınav kurulu başkanı Çiçekçe sormaya başlamış bilmeceleeri:

— *İnsanı insan kılan*

Onu öteki canlılardan ayıran

Kıldan ince, kılıçtan keskin olan,

Doğru, güzel kullanılmayınca

Kullananın başına dertler açan varlığın adı nedir?

— Çözüm: O varlığın adı dildir. Çünkü bizi biz kılan, bizi öteki canlılardan ayıran yönümüz dilimizdir. Dil en ince duyguları anlatabilir. Bu yönden kıldan incedir. Bunun gibi kılıçla çözülemeyen nice güç sorunları konuşarak tartışarak çözeriz. Kılıçtan keskin oluşu da buradan gelir. Ancak dil doğru, güzel kullanılmalıdır; yanlış ve kötü kulanıldı mı kullananın başına dertler açar.

— *Bir nesnedir o,*

İnsanoğlunun dünyasını genişleten.

Tarlası beyaz, tohumu siyah olan,

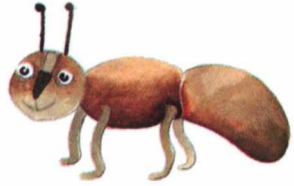
Elle dikilen, dille biçilen.

Söyleyin bakalım, nedir bu nesnenin adı?

— Çözüm: Kitaptır bu nesnenin adı. Okuduğumuz kitaplar bize yaşamadığımızı yaşatır. Gezip görmediğimiz yerleri gösterir. Böylece dünyamızın sınırlarını genişletir. Kitapta anlatılanlar beyaz bir tarlaya, yani kâğıda yazılır. Yazma işi elle yapılır, siyah olan tohumu da mürekkeptir. Dille biçilmesine gelince bu da kitabın okunmasıdır.

— *İnce ince, çok ince,
Dilleri vardır kendince.
Yer altındadır evleri.
Çalışkan mı çalışkan,*

Ağustosböceğini kışın kapısından kovan yaratık.

Söyleyin bakalım hangisi?

— Çözüm: Karıncadır bu yaratık. Karıncalar, dokunsan kırılacak kadar çok incedir. Yuvaları yer altındadır. Birbirleriyle koklaşarak anlaşırlar. Çok çalışkan yaratıklardır. Öyle ki bir kimsenin çalışkan olduğu mu anlatılmak isteniyor, “Karınca gibi” denir. Ağustosböceğini kapısından kovmasına gelince birçok masala

konu olmuştur bu. Karınca bütün yaz çalışmıştır, ağustosböceğiye türkü söyleyip eğlenmiştir. Bu yüzden kış gelince yiyecek bulamaz. Karıncadan ister, karınca da çalışıp kışa hazırlanmadığı için onu kovar.

— *İnsanı yücelten,*

Yücelttiğince de yönelten

Bir güçtür o, içimize yerleşen.

Kim ki tatmamış, beslenmemiş onunla

Tat almaz hiçbir güzellikten

Söyle bakalım, nedir bu gücün adı?

— Çözüm: Sevgidir, sevme gücüdür bu. Çünkü sevgi, insanı yüceltir, yönlendirir. Çiçekleri sevmeyen biri çiçek yetiştirmez. Okumayı sevmeyen biri, okumaz. Severek yaptığımız bir işte daha yaratıcı, daha başarılı oluruz. İnsan, bir şeyi severek yaptı mı sıkıntılarına da katlanır. Sevgiyi tatmamış, tanımamış kişiler vardır. Bunlar hiçbir güzelliğin ayırımına varamazlar. Bunun için de genellikle kötü işler yapanlar, sevgiyi tatmadan büyümüş olanlardır. Hayvanları öldürenler, hayvanları sevmeyenlerdir.

— *Dünyamızı güzelleştiren de o,
Çirkinleştiren de.
Değişik evrelerden geçen de o.
Sabahleyin dört, öğleyin iki,
Akşamleyin üç ayağıyla yürüyen de o.
Tüm canlıların efendisi,
Bil bakalım bu yaratık hangisi?*

— *Çözüm: İnsandır bu yaratık. Dünyamızdaki tüm güzellikleri çalışarak yaratmıştır. Kıyıları işlemiş, dağları delerek yollar açmıştır. Parklar, bahçeler, dinlenme yerleri yapmıştır. Bir yandan bunları yaparken bir yandan da dünyamızı çirkinleştirmiştir. Savaşlar çıkarmış, yaptıklarını yakıp yıkmıştır. Doğayı, doğadaki güzellikleri plansızca tüketmiştir. Kıyılara fabrikalar kurmuş, doğayı kirletmiştir. Doğa kirlenince doğayı güzelleştiren nice çiçekler, kuşlar, böcekler yok olmuştur. Gerçekte doğaya da, tüm canlılıklara da egemen olmuştur insan, daha doğrusu bütün canlıların efendisidir o. Bilmecede söylendiği gibi yaşamının evreleri vardır. Bebeklik bunlardan biridir. Bu evre sabahleyin sözcüğüyle anlatılmıştır bilmecede.*

Bu evrede insan emekler. Emeklerken hem ellerini hem de ayaklarını kullanır, yani dört ayaklıdır. Bebeklik evresinden sonra çocukluk, gençlik evresi başlar. Bilmecedeki “öğleyin” sözcüğü de bu evrenin adıdır. Bu evrede insan yürümek için sadece iki ayağını kullanır. İnsan yaşamının son evresi ise yaşlılıktır. İyice yaşlanan, yürümek için baston kullanma gereğini duyar. Bu da akşamleyin sözcüğüyle belirtilmiştir.

Beş bilmecenin beşini de yanıtlamış Emircan. Verdiği yanıtların doğru olup olmadığına İpekçe karar verecekmış. Başlar ona dönmüş, kararını bekliyorlarmış. Güvercin havalanmış hemen, dört takla atmış havada. Bu, dördüncü aşamayı da başardı anlamına geliyormuş. Bu kez gelmiş, Emircan’ın ayaklarının dibine konmuş. Şöyle demiş: “Yanıtların hepsi doğru. Açıklamaların da çok güzel ve doğru. Artık amacına iyice yaklaştın. Son bir aşaman kaldı ama en güç aşama. Dilerim onu da başarısın. Kentimize yönetici olur, dertleri, sorunları çözersin.” Sınav kurlundakiler de İpekçe’nin söylediğine katılmışlar; güzel, övücü sözler söylemişler.

Söylenen güzel sözlerden mutluluk duymuş Emircan. Öyle ki sınav salonundan ayrıldığı zaman kendini kuş gibi hafif hissediyormuş. Bir

süre yürümüş. Kitapçılar çarşısının kapısında bulmuş kendini. Bu çarşı da çok ünlüymüş eskiden. Düzen bozulunca süslemeciler çarşısının başına gelenler buranın da başına gelmiş. Çokları kitap yazma, süsleme ve satma işini bırakmış, kimileri de başka kentlere taşımış işini. Şimdi az sayıda kişi sürdürüyormuş bu işi.

Giriş kapısından adımını atar atmaz yabancı olmadığı bir koku çarpmış burnuna. Bu, eski kitap, mürekkep kokusuymuş. Çocukluğundan bu yana kendi evlerinde de bu kokuyu solurmuş.

Dükkânların büyük bir bölümü kapalıymış. Açık olanları gezmeye başlamış. Raflar, tezgâhlar, sergenler çeşit çeşit kitaplarla doluymuş. Tezgâhların birinde bir kitap görmüş Emir-can. Elyazması bir şiir kitabıymış bu. Almış, bakmış sayfalarına. Kitap, insanları, özellikle de çocukları arka üstü yatıp düş kurmaya çağırıyormuş. Adı da ilginçmiş: *Arkaüstü (uçsuz bucaksız yaşama)*. Kimi sayfalarında resimler varmış. Yeryüzünün en eski ozanlarından birinin, Dağlarca adlı bir ozanın kitabıymış. Baktıkça ilgisini çekmiş kitap. Babasının bir sözünü, “Düş kurmak da yaşamaktır.” sözünü anımsamış. Kitaptaki şiirler de düş kurma,

kurulan düŖte yaŖamayla ilgiliymiŖ. Kitabı satın almıŖ, kaldığı yere dönmüŖ. BaŖlamıŖ kitaptaki Ŗiirleri okumaya.

Doğrudur. Okuma da okuyanı düŖler dünyasına taŖır. Emircan, Ŗiirleri okudukça düŖlerin akıŖına kaptırmıŖ kendini. Sanki ağırlığını, bedenini yitirmiŖ gibiymiŖ:

AKARKEN

A ne güzel

Kalkmak isteyince ben

Kalkamıyorum ya

Yürümeğ isteyince

Akıyordum.

A A ne güzel

KoŖmak isteyince

Akıyordum daha hızlı.

ARKA

Sağ kolumun üzerine dönmek istedim

Duruverdim birdenbire

*Yeniden arkaüstü döndüm hemen
Yeniden aktım hemen su gibi.
Ha, dedim anladım işte, kolay
Yürürcesine
Koşarcasına akabiliyorum ancak
Arkamı tam yeryüzüne dönünce ben.*

GÖZLERİ

*Gidiyordum ya
Artık ayaksız
Ulaşıyordum ya
Artık bir oyuna daha oyun
Bakıyordu sanki
En eski göklerden yemyeşil
Yanına çağırıyordu sanki
En eski göklerden
Beni yemyeşil
Bir en eski kuşun gözleri.*

O akşam bir şiirden ötekine geçmiş Emircan. Şiirler onu çocukluk günlerine taşımış. Oyun oynamış şiirlerle. Şiirlerin çağrısına uyarak başka gezegenlere gitmiş, oralarda dolaşmış:

ÇAĞRI

*Yeni ağaç gezegenlerine gidelim mi çocuklar
Su ağaçları varmış
Işık ağaçları varmış
Uyku ağaçları varmış
Bal ağaçları varmış
Balık ağaçları varmış
Yeni ağaç gezegenine gidelim mi çocuklar?*

SALKIM

*Yeni Ay gezegeninde
Yeni bir üzüm yetiştirmiş bağcılarımız
Uzarmış boşluğa asmalar salkım salkım.

Salkımlarda binlerce üzüm varmış
Devlerin zıpızıpları gibi ipiri
Devanalarının memelerince kocaman
Yeni Ay gezegeni ne güzel
Süslermiş maviliği
Boşluğa uzanan asmalar salkım salkım.*

Şiirler arasında dolaşırken uyuyakalmış Emircan. Sabahleyin uyandığında her günden daha dingin, daha diri hissediyormuş kendini. Dilinde dün akşam okuduğu şiirlerin tadı varmış, onların etkisiyle kafasının içi pırıl pırılmış. “Neyi sorarlarsa sorsunlar, yanıtlayabilirim bugün.” diyormuş kendi kendine. “Çünkü kafam şiirlerle iyice yıkandı, arındı.” Böyle bir güvenle gitmiş beşinci günün sınavına. O gün sınavın son aşamasıymış.

Sınavın son aşamasına bir Emircan kalmış. Bu aşamayı kazanırsa yönetici olacak, kazanmazsa yeniden sınav açılacaktı. Yeni açılacak sınava, daha önceki sınava girenler giremeyecekmiş. İçeriye girence önce şaşırır gibi olmuş. Sınav kurulu üyeleri arasına yeni biri daha katılmış. Bu, ak saçlı, güleç yüzlü, yaşlı bir kadıymış. Çiçekçe’nin yanında oturuyormuş. Çiçekçe onu şöyle tanıtmış: “Yeni üyemiz, bu kentin, bu kentin olduğu kadar ülkenin en büyük Masalana’sıdır. Masallarda insanoğlunun acıları, düşleri, özlemleri anlatılır; istekleri, tutkuları dile getirilir. Bunları anlatan nice güzel masallar vardır. Bugünkü sorunu sana Masalana soracak.” demiş, İpekçe’ye dönmüş. Bunun üzerine İpekçe hemen havalanmış.

Bu kez gagasında bir soruyla değil, bir rakamla gelmiş, bunu Masalana'nın önüne bırakmış. Bu rakam, hangi masalı anlatacaksa onu gösteriyormuş. Masalana şöyle bir bakmış rakama, ardından da şunları söylemiş:

“Ey genç adam, anlatılanları dikkatle dinlemek, bunları değerlendirmek gerekir. Bu, her insanda bulunması gerekli bir beceridir. Yöneticilerse bu beceriyle çok daha iyi donanmış olmalıdır. Çünkü onlar, halkın birçok dertlerini, sorunlarını dinleyecekler. Bunu yaparken neyin doğru, neyin yanlış olduğunu seçecek, değerlendirecekler. Şimdi sana bir masal anlatacağım. Dikkatle dinleyeceksin. Masalın sonunda da bir soru soracağım. Soruyu hemen yanıtlayacaksın. Hazır mısın?”

Emircan, babasının mini kitabında dinlemeyle ilgili verdiği öğütleri anımsamış. Gülümseyerek Masalana'ya bakmış, “hazırım” demiş. O da şu masalı anlatmış:

Sen Olsan Ne Yapardın?

Anlatırlar ki, çok, çok eskilerde Rum ülkelerinin birinde bir kral yaşıyormuş. Varlıklı, güçlü bir kralmış. Ülkesi, geniş mi geniş, toprakları verimliymiş. Halk,

yoksulluk nedir bilmez, bolluk ve mutluluk içinde yaşamış. Halkı mutluluk içinde yaşamış ama kralları çok hem de çok mutsuzmuş. Denecek ki varlıklı, güçlü, ülkesi geniş ve verimli bir kral neden mutsuz olsun? Olur işte çünkü bu kralın çocuğu olmuyormuş. Söylerler ya, soyunu sürdürme, geride adını yaşatacak bir evlat bırakma, insanoğlunun en temel isteğidir. Kral da böyle bir istekle yanıp kavruluyormuş işte. Ne gecesi gece ne gündüzü gündüzmüş. Kendi kendine şöyle diyormuş: "Güçlüyüm, varsılım, ülkemin sınırları geniş. Her şeyim var. Yazlık sarayım ayrı, kışlık sarayım ayrı. Şu dünyada her şeye sahibim. Peki, ben öldükten sonra bütün bunlar ne olacak? Yerimi alacak, adımları sürdüreceğim kimsem yok! Unutulup gideceğim." Bunu düşünüp düşünürken, dertleri, sıkıntıları bir kat daha artıyormuş.

Kral, mutsuz olduğu için kraliçe de mutsuzmuş. O da sıkıntı ve tedirginlik içindeymiş. "Krala bir çocuk veremedim; onun isteğini yerine getiremedim." diyor, büyük bir acı duyuyormuş. Geceleri onun da uykuları kaçıyor, uyuyamıyormuş.

Gecelerden bir gece, yine çok sıkıntılıymış kral. Ahlanmış, vahlanmış, uzun süre uyuyamamış. Tan yeri kızarmaya başlarken uykuya dalmış ancak. Bir

düş görmüş. Düşünde ak sakallı, ak giysiler giymiş bir ermiş karşısında durmuş ona şöyle diyormuş: "Mutsuz ve tedirginsin. Bunun nedenini biliyorum. Çocuğun olmuyor. Haklısın. Şu dünyada herkes soyunu sürdürmek, adını yaşatmak ister. Sen de bunu istiyorsun. Şimdi hiç konuşmayacak beni iyi dinleyeceksin. Söylediklerimi iyi anlar, eksiksizce yerine getirirsen senin de çocuğun olacak.

Bunu duyunca bir sevinç doldurmuş kralın içini. Kulaklarını dört açmış, başlamış ermişi büyük bir dikkatle dinlemeye.

Şöyle sürdürmüş sözlerini ermiş: "Bak, senin yazlık sarayının arkasında bir gül bahçesi var. Bu bahçenin sağ yanındaki kırmızı güllerden bir demet toplayacaksın; sol tarafta ak güller var, onlardan da bir demet toplatacağısın. Bu gülleri birbirine karıştıracağını, sonra bunları kaynatacak şurup yapacağını. Bu şurup-tan bir kadeh sen, bir kadeh de kraliçe içecek ancak içme işini tan yeri kızarıırken yapacağını, bunu öyle bir yerde yapacağını ki oraya bugüne değin insan ayağı ve insan soluğı değmemiş olacak. Söylediklerimi eksiksizce yaparsanız, belirli ay ve gün sonra

çocuğunuz olacak, demiş. Sonra gözden kaybolmuş
ermiş. Kral da gördüğü düşün etkisiyle anlatılmaz bir
sevinç içinde uyanmış.

**Masalana'nın çok tatlı, ipek gibi yumuşak bir
sesi varmış. Öylesine etkileyici bir anlatışı var-
mış ki sınav kurulu üyeleri de, Emircan da büyü-
lenmiş gibi dinliyorlarmış onu. Koca salonda çıt
çıkıyormuş. Anlatmayı sürdürmüş Masalana:**

Kral anlatılmaz bir sevinç içinde uyanmış. Bir
umut ışığı yanmış içinde. Hemen adamlarını çağır-
mış. Ermişin söylediklerini aktarmış onlara. Adam-
ları da hemen yazlık sarayın arka bahçesine gitmiş-
ler. Söylendiği gibi kırmızı güllerden bir demet, ak
güllerden birer demet toplamışlar. Bunları yolmuş,
birbirine karıştırmışlar. İyice kaynatıp şurubu hazırla-
mışlar. Sarayın insan ayağı ve insan soluğu değmemiş
bir köşesini bulmuşlar. Kral da kraliçe de bu şuruptan
tam tan yeri kızarıken birer kadeh içmişler. Böylece
ermişin söylediklerini eksiksizce yerine getirmişler.
Başlamışlar umutla beklemeye.

Aradan dokuz ay on gün geçmiş. Kralın nur topu
gibi bir oğlu dünyaya gelmiş. Kral da, kraliçe de buna

nasıl sevinmişler, anlatılamaz. Öyle ki ,bütün ülkede kırk gün kırk gece doğum şenlikleri düzenlenmiş. Çocuğun doğumu kutlanmış.

Günler, haftalar, aylar geçiyor, kralın oğlu da büyüyormuş. Emeklemeye, yürümeye, sarayın içinde gezmeye, dolaşmaya başlamış. Onun bu gelişimini gördükçe kralın da, kraliçenin de mutluluğuna sınır çizilemezmiş.

Her yıl doğum günü, bütün ülkede şenliklerle kutlanıyormuş. Ülkenin her yanından türlü türlü armağanlar gönderiliyormuş ona. Böylece yedinci yaşına basmış oğlan. Yedinci yaşı için daha öncekilere oranla çok daha büyük bir tören düzenlenmiş. Bu törene başka ülkelerden de konuklar çağılmış. Geceler boyu, yenilmiş, içilmiş, bol bol eğlenilmiş.

Anlatısının burasında Masalana biraz duraklar gibi olmuş. Sesindeki sevgi ve sevinç yükü yitmiş, onun yerini acılı bir hava almış. Bir hüznün çökmüş yüzüne. Dinleyenler de ondaki bu değişikliğin farkına varmışlar. Sonra yeniden başlamış anlatmaya:

Derler ki hiçbir mutluluk uzun süreli olmazmış. Kralın mutluluğu için de böyle olmuş bu. Yedinci doğum gününü kutlama törenlerinden sonra oğlu hastalanmış. Oğulları hastalanınca kral da, kraliçe de anlatılmaz bir korkuya kapılmış. Hemen ülkenin en ünlü hekimleri saraya çağılmış. Çocuğu muayene etmişler. İlaçlar vermişler. İyileşmesini beklemeye başlamışlar.

Günler gelip geçmiş, iyileşme şöyle dursun çocuk daha da ağırlaşmış. Yatağında inildeyip duruyormuş.

İyice zayıflamış, sararıp solmuş. Oğullannın bu durumunu gördükçe kralın da kraliçenin de yürekleri yanıyor, gözyaşı döküyorlarmış. Çocukları ölecek diye çırpınıp duruyorlarmış.

Her yola başvuruyor, her şeyi deniyorlarmış. Başka ülkelerden hekimler çağırılmışlar. Gelen hekimler çocuğu sıkı muayeneden geçirmişler. Kendi aralarında hastalığın nedenlerini tartışmışlar. Sonunda içlerinden en yaşlısı, vardıkları sonucu şöyle açıklamış: "Kral hazretleri, hekimlik kimi hastalıklar karşısında çaresiz kalır. Ne yazık ki oğlunuzun hastalığı için de böyle bu. Elimizden hiçbir şey gelmiyor. Yapacağımız hiçbir şey yok. Tanrı'ya yakaralım, dileyelim ki oğlunuzu size bağışlasın."

Bu sözleri duyunca kral da, kraliçe de derinden sarsılmış, başlamışlar ağlamaya. Derler ya, evlat acısı hiçbir şeye benzemez diye. Çocukları olmadan önceki günlerden daha mutsuzlarmış. Sabaha değin oğullannın başında onun acılı sonunu bekliyorlarmış.

Bir gece sabaha doğru uykunun ağırlığına dayanamamış kral. Hastanın başında uyuyakalmış. Bir düşünmüş. Düşünde yine o ermişle, çocuğunun olacağını müjdeleyen ak sakallı, ak giysili ermişle karşılaşmış.

Hemen yerinden fırlamış, bir şeyler sormak istemiş ona ancak ermiş buna izin vermemiş. Ardından şunları söylemiş: "Ne soracağınızı biliyorum. Konuşmana gerek yok. Oğlun hasta, ölüm döşeğinde. Hekimler derdine çare bulamadılar. Günlerdir, ne kadar çok acı çektiğinizi biliyorum. Beni iyi dinle. Birinci kez söylediklerimi yerine getirdin, çocuğun oldu. Şimdi söyleyeceklerimi ne bir eksik, ne bir fazla yerine getirirsen çocuğun sağalayacak, acılarınız dinecek.

Anlatısının burasında durmuş, biraz soluklanmış Masalana. Herkes merak içindeymiş. Acaba çocuğun iyileşmesi için ermiş neyi önerecek? Çocuk iyileşecek mi? Sonra anlatmasını sürdürmüş Masalana:

Ermiş, bir kez daha yinelemiş: Söyleyeceklerimi ne bir eksik, ne bir fazla yerine getirirsen çocuğun iyileşecek. Bunun için şunu yapacaksın: Ülkenin kuzeyindeki Karacadağ'da büyük bir mağara vardır. Bu mağarada bir kuş yaşıyor. O kuşu avlatacaksın, sonra onu pişirtip olduğu gibi, yani ne bir eksik ne bir fazla, oğluna yedireceksin. İşte o zaman oğlun iyileşecek." demiş, gözden kaybolmuş.

Kral büyük bir heyecanla uyanmış. Gördüğü düşün etkisiyle titriyormuş. İçinde umutlar uyanmış. Öyle ya birincisinde söyledikleri nasıl doğru çıktıysa şimdi söyledikleri de elbette doğru çıkacak, diyor-muş. Sevinçten yerinde duramıyormuş. Hemen ermişin söylediği kuşu bulup avlamaları için avcılarını o büyük mağaraya göndermiş. Avcılar kuşu avlayıp getirmişler. Kralın aşçısı kuşu pişirmek için karnını açmış, ancak karnından kuşun yavrusu çıkmış. İş çatallaşmış. Duraksayıp kalmışlar. Yavruyla mı yedirsinler, yavrusuz mu? Ermişin dediğince ne bir eksik ne bir fazla yedirmemeleri gerekiyormuş.

Anlatısının burasında Masalana gözlerini Emircan'a çevirmiş, ona şu soruyu sormuş:

Şimdi sen söyle bakalım genç adam, sen onların yerinde olsaydın neye karar verirdin? Kuşu yavru mu, yoksa yavrusuz mu yedirirdin hastaya? Sen olsan ne yapardın? Hemen yanıtla.

Emircan hemen yanıtlamış:

Ey anaların anası, yüce Masalana. Böyle bir soru sorulamaz. Bu, kuşların doğasına, daha doğrusu yapısına aykırıdır; çünkü kuşlar karnlarında yavru değil, yumurta taşırlar. Onlar

yumurtayla çoğalır, yavrulamayla değil. İşte bunun için bu soru sorulamaz.

Sınav kurulundakiler başlarını İpekçe'ye çevirmişler. Heyecan içinde ona bakıyorlarmış. Bakalım yanıtı doğru mu bulacak, yanlış mı? İpekçe havalanmış yine. Havada beş takla atmış, sonra gelmiş, bu kez Emircan'ın başına konmuş. Bu, bütün aşamaları başardığı anlamına geliyormuş. Başta sınav kurulu başkanı Çiçekçe olmak üzere bütün üyeler ayağa kalkmışlar, onu selamlayıp kutlamışlar. Çiçekçe demiş ki "Ey bilgili, sezgili genç, sınavı kazandın. Artık yöneticimizsin. Bundan böyle hepimiz yanınızda, buyruğunuzdayız. Uygun görürseniz yarın bütün kent halkının katılacağı bir toplantı yapalım; halka bekledikleri haberi verelim. Sizi tanıtalım. Ne buyurursunuz?"

Emircan, Çiçekçe'nin sorusunu şöyle yanıtlamış: "Sağ olun, var olun, kenti elbette birlikte yöneteceğiz. Sizler de bundan böyle benim danışmanlarım olacaksınız ancak bana üç hafta izin verin. Şimdilik seçildiğimi kimseler duymasın, gizleyin. Kenti dolaşayım, halkın arasına gireyim. Dertlerini, sıkıntılarını onların ağzından duyayım. Üç hafta sonra o toplantıyı yaparız."

Çiçekçe de, sınav kurulunun öteki üyeleri de onun bu isteğın yerinde bulmuşlar. “İyi ve doğru olan da budur. Tanıtma işini üç hafta sonra yaparız.” demişler.

O günden sonra Emircan halkın arasına karışmış. Onların konuşmalarına, yakınmalarına kulak vermiş. Sorunlar, dertler çokmuş. Halkın çoğu işsizmiş. Sokaklarda, kapı önlerinde, yol kıyılarında tembel tembel oturuyorlarmış. Emircan da onlardan biri gibi davranıyor, varıp yanlarına oturuyormuş. Başlıyormuş onlarla konuşmaya. Kentin eski günlerinden söz açtırıyormuş. Herkes bir şeyler söylüyormuş. Eski günlerde böyle değilmiş bu kent. Önce kente su veren kaynaklar kurumuş. Sular azalınca suyla yapılan işler durmuş. Bahçeler, bağlar, tarlalar sulanmaz olmuş. Toprak verimini yitirmiş. Ağaçlar kurumuş. Yeşillikler tükenmiş. Dertler çoğalmış.

Kendini kent halkından biri gibi gösteriyormuş Emircan. Onları konuşturmak, yöneticiden beklentilerini öğrenmek için onlarla birlikte yakınıyormuş. İki de bir “Ah, şu yeni yönetici bir seçilse, bir işe başlasa... Her şey düzelir. Ne dersiniz?” diye soruyormuş. Herkes kendine göre yanıtlıyormuş soruyu. Yaşlı birinin söyledikleri Emircan'ın

çok hoşuna gitmiş. Adam şöyle demiş: “Bir adam tek başına bir şey yapamaz delikanlı. Kendimizi, ancak kendimiz kurtarabiliriz. Yeni yöneticinin önce bunu anlaması gerekir. Bize kendimize güvenmeyi öğretmeli, kurtulacağımıza inandırmalı. İnandırırorsa her şeyi başarırız, Karacadağı bile delebiliriz ama dediğim gibi bizi bu uyuşukluktan kurtarması şart. Ben bunları biliyorum ama benim gibi yaşlı bir adamı kim dinler, söylediklerine kim kulak asar?”

Karacadağı’ı da merak etmiş Emircan. Sonra öğrenmiş ki o dağın ardında büyük bir göl varmış. Ancak o dağı delmek, gölün sularını kente akıtma işini kimse düşünmemiş çünkü sert, aşılmaz kayalıklarla kaplıymış. Öyle ki halk arasında birisinin başına kötü bir şey gelmesi dilenirse şöyle denirmiş: “Karacadağ’da kalasın, kartallara yem olasın.”

Üç hafta boyunca kentin dertleri, sorunlarıyla ilgili birçok şey öğrenmiş. O günlerde bir şiir dilinden düşmüyormuş. Babasından kalan eski kitapların birinde rastladığı, ezberlediği bir şiirmiş bu:

Haydi

Git karış halkın arasına,

Birlikte gül, birlikte ağla.

*Onlardan al gücünü,
Dinle, kulak ver her birine,
Dertler, dilekler, özlemler
Uzayıp gider derine.
Haydi, n'olursun,
Bir ılık tut yüreklerine.
Umudun diriltici tohumlarını ek içlerine,
Düşlerini, tutkularını kamçıla,
Söylet birlikteliğin türküsünü.
Haydi, git karış halkın arasına.*

Emircan, “Sanki benim için yazılmış bu şiir. İzleyeceğim yolu göstermek için yazılmış.” diye düşünüyormuş. “Halkın sorunlarını dinleyecek, o sorunları halkla birlikte çözeceğim. Tek başıma bir şey yapamam.” diyormuş.

Neyse aradan üç hafta geçmiş, sınav kurulu, yöneticinin seçildiğini duyurmak için toplanmış. İlk Emircan, söz almış, üç hafta boyunca neler yaptığını anlatmış. Sonra şunları söylemiş: “Yaşlı, genç, kadın erkek çok kişiyle konuştum. Kentin dertleri çok. Bunları birlikte çözeceğiz. Önce halkı umutsuzluktan kurtarmalıyız. Onları bir

amaca yönlendirmeli, o amaca inandırmalıyız. Gördüm ki herkes susuzluktan yakınıyor, öyleyse öncelikle kenti suya kavuşturalım. Bu, ortak amaç olmalı. Sonra da bu amaç doğrultusunda çalışmaları düzenleriz.”

Dinleyenler, Emircan’a hak vermişler. “Güzel. Doğru ancak su yok ki suyu nereden bulabilir, nereden getirebiliriz?” diye sormuşlar. Bunun üzerine Emircan “Buluruz, yeter ki halk buna inansın. Halk inandı mı Karacadağı deler, ardındaki suyu kente getiririz. Ama buna önce bizim inanmamız gerekir.” demiş. Başta Çiçekçe ve onun baş güvercini İpekçe olmak üzere tüm kurul üyeleri: “Sen inanıyorsan biz senin yanında olacağız. Kararımız böyle. Öyleyse hemen halkı toplayalım. Sizin yöneticilik sınavını kazandığınızı duyuralım. Belirttiğiniz yolda yürüelim.” demişler.

Ertesi günü Çiçekçe’nin güvercinleri tüm kenti ev ev dolaşmışlar. Yeni yöneticinin seçildiğini duyurmuşlar. İki gün sonra halkın büyük meydanda toplanacağını, yeni yöneticinin onlarla konuşacağını bildirmişler.

Yeni yöneticinin seçilme haberi, halk arasında büyük bir sevinç yaratmış. Çünkü yöneticinin sınavdan geçirilerek seçildiğini biliyorlarmış.

Bu, umutlandırmış onları. Bunun için kadın erkek, genç yaşlı tüm kent halkı istekle katılmış toplantıya.

Toplantıda ilkin Çiçekçe konuşmuş, yeni yöneticiyi tanıtmış, şöyle demiş: “Düzenlediğimiz sınava çok kimse katıldı. Sonunda bizi anlayacak, dertlerimize, sorunlarımıza çözüm yolu bulacak bir yöneticiye kavuştuk. Bundan böyle kentte yeni bir hayat başlayacak, acılı, sıkıntılı günlerimiz geride kalacak.” demiş.

Çiçekçe’nin ardından yeni yönetici söz almış. Söze “Dertlikent’in dertli halkı, beni iyi dinleyin!” diye başlamış. Sonra şöyle sürdürmüş konuşmasını: “Sorunlarınızı, sıkıntılarınızı biliyorum. Sorunlarımızın başında susuzluk, yokluk, yoksulluk, işsizlik, açlık var. Bunlar büyük dertler, büyük sorunlar. Ne denli büyük olursa olsun istendikten sonra çözülmeyecek sorun yoktur. Bunları hep birlikte çözeceğiz. Yeter ki bunların üstesinden geleceğimize inanalım. Unutmayın, kendimizi, kendimiz kurtaracağız. Çalışarak, çabalayarak sonunda mutlaka güzel günlere kavuşacağız. Bakın, güzel günlere kavuşmak için neler yapacağız.” diyerek izlenecek yolu onlara bir bir açıklamış.

Halk, yeni yöneticinin açıklamalarını dinledikçe öylesine sevinmiş, öylesine sevinmiş ki sevinçten ağlamaya başlamış. Yönetici, gerçekten çok güzel konuşuyormuş. Derler ya söz, yararlanmasını bilenlerin elinde en etkili silah tır. Yönetici de bu gerçeği çok iyi biliyormuş. Sözü, sözcüklerin gücünden yararlanıyormuş. Sözcüklerini özenle seçiyormuş. Etkileyici biçimde ustaca kullanıyormuş. Dinleyenlerin hem aklına hem de yüreğine sesleniyormuş.

Dinleyenler, yeni yöneticinin söylediklerinden çok etkilenmiş, Çıt çıkarmadan onu dinliyorlarmış. Yöneticiyi dinledikçe herkesin yüreğinde güzel günlere kavuşma umudu uyanmış. Yıllardır üstlerine çöken uyuşukluktan sıyrılmışlar. Kentte yepyeni günlerin başlayacağına inanmışlar. Evlerine bu inançla, bu umutla dağılmışlar.

Gerçekten de o günden sonra kentte yeni bir yaşam başlamış. Artık günler, eski günlere benzemiyormuş. Yeni yönetici Emircan'ın yaptığı plan uygulamaya konmuş. Plana göre kentte üç büyük kurul oluşturulmuş: “Çocuklar Kurulu”, “Gençler Kurulu”, “Yaşlılar Kurulu”. Kurullar her hafta toplanıyormuş; toplantılarda yapılacak işler konuşuluyor karara bağlanıyormuş. Alınan kararlar başkanlığını Emircan'ın yaptığı “Kent Yönetim

Kurulu"na iletiliyormuş. Böylece düzenli, planlı bir çalışma sürüp gidiyormuş kentte.

İlkin Karacadağ'ın ardındaki suyu kente akıtma işine yönelmişler. Çoluk çocuk, yaşlı genç hemen herkes çalışıyormuş. Halkın bir bölümü gündüz, bir bölümü de gece çalışıyormuş. Hem de büyük bir coşkuyla severek, isteyerek çalışıyormuş. Öyle ki gece çalışanların kimileri bir iki saat uyuyor, sonra gelip gündüzcülerin arasına katılıyormuş; gündüz çalışanlar da öyle davranıyormuş.

Gececiler, çalışma yerini aydınlatmak için gece boyunca ateşler yakıyorlarmış. Kayaları delmek kolay değilmiş. O zamanlar şimdiki gibi makineler yokmuş. Kazmalar, balyozlar, küreklerle oyuyorlarmış dağı. Bu yüzden işler zor, zor olduğu kadar da ağır gidiyormuş.

Yönetici Emircan, sık sık çalışanların yanına uğruyormuş; işlerin gidişine bakıyor, çalışanları yüreklendiriyormuş. Bir seferinde dibinde aydınlatmak için ateş yakılmış bir kayada çatlakların oluştuğunu görmüş. Bunun işlerini kolaylaştıracağını düşünmüş. Hemen çalışanları toplamış. Onlara bunu anlatmış. Kıracakları kayanın altında büyük bir ateş yaktırmış. Bütün gece sürmüş ateş. Sabaha doğru ateş sönmüş.

Kaya soğuyunca gerçekten büyük çatlaklar oluşmuş. Çatlakların arasına demirler çakılmış, çatlaklardan ötürü kayaların parçalanması kolaylaşmış. Böylece işler daha bir hızlanmış. Bir yıl sonra da kent suya kavuşmuş. Çeşmelerden duru, buz gibi tatlı bir su akmaya başlamış. Suyun aktığı gün bütün kent bayram yapmış. İnsanlar birbirini kucaklamış, kutlamış.

Karacadağ'ın ardındaki suyun getirilişi, kentte büyük bir değişme yaratmış. Önce halkın yitirdiği kendine güven duygusu geri gelmiş. Daha da önemlisi, insanlar tembelliği bırakmış. Şimdi çalışmadan duramıyorlarmış. Kent Yönetim Kurulu da yeni bir karar almış. Bu karar uyarınca daha önceki işlerini, mesleklerini bırakanlar, eski mesleklerine işlerine yeniden dönmüş. Eski dükkânlar açılmış. İş yaşamı canlanmış. Yalnız iş yaşamı mı? Değil elbette. Kentin görünümü de değişmiş. Susuzluktan çoraklaşmış bahçeler, bağlar, eski güzel, yeşil günlerine kavuşturulmuş. Kurumuş ağaçların yerine yenileri dikilmiş.

Kentkurulları sık sık toplanıyormuş. Toplantılarda yapılacak işleri tartışılıyormuş. Kentin daha çok gelişmesi, güzelleşmesi için herkes düşüncesini söylüyormuş. Emircan da katılıyormuş bu

toplantılara. Konuşmaları, tartışmaları izliyor-
muş. Görmüş ki toplantıya katılanların çoğu,
düşündüklerini tam anlatamıyor. Daha doğru-
su açık seçik düşünemiyor. Elbette açık seçik
anlatma, açık seçik düşünmeyi gerektirir. Öte
yandan kimileri de dinlediğini iyi anlayamıyor.
Bu, önemli bir sorunmuş. Sonra şöyle bir karara
varmış: “Birlikte yaşayan insanların birbirlerini
iyi anlamaları gerekir. Böyle olmazsa işler iyi
yürümez. Öyleyse babamın kitabında belirttiği
dinleme, okuma, konuşma ve yazmayla ilgili
düşüncelerini kentte uygulamalıyım.”

Bu kararını toplantılarda açıklamış. Din-
lemenin, okumanın, konuşma ve yazmanın
önemini belirtmiş. Bunların insan ve toplum
yaşamındaki önemini açıklamış. Kendisini din-
leyenlerin anlayabileceği bir biçimde anlatmış.
Bunları öyle güzel, öyle etkili bir biçimde or-
taya koymuş ki herkes ona yürekten inanmış.
Hemen uygulamaya geçilmiş.

Kent halkını dinleme, okuma, konuşma ve
yazma eğitiminden geçirmek için ilginç bir yol
bulmuş Emircan. Önce okuma, dinleme, konuş-
ma ve yazmayı öğretecek öğretmenler yetiştiril-
miş. Bunlar açılan okullarda görevlendirilmiş.

Çocuklar, gençler, yaşlılar bu okullarda eğitilmeye başlanmış. Okuma, dinleme, konuşma ve yazmanın temel ilkeleri belirlenmiş. Bunların insan yaşamını nasıl güzelleştirdiği anlatılmış. Kentin alanlarına, belli başlı yerlerine şu türden yönlendirici sözler asılmış:

OKUYALIM.

GÜZEL VE ETKİLİ KONUŞALIM.

DİNLEMEK DE OKUMAKTIR.

DİNLEMESİNİ BİLELİM.

SORALIM, ÖĞRENELİM.

DÜŞÜNCELERİMİZİ, DUYGULARIMIZI
YAZIYA DÖKELİM.

DİNLEDİKLERİMİZİ, OKUDUKLARIMIZI
ELEŞTİRELİM.

DÜŞÜNCELERİMİZİ BAŞKALARIYLA PAY-
LAŞALIM.

YAZMAYA GİDEN YOL OKUMADAN GEÇER.

ÖĞRENDİKLERİMİZİ SÜREKLİ YENİLE-
YELİM.

KENDİNİ YENİLEMİYEN, KENDİNİ Yİ-
NELER.

Sabah akşam, işlerine gidip gelenler için yönlendirici, uyarıcı oluyormuş bu sözler.

Yıllar gelip geçmiş. Kentteki yaşam güzelleşmiş, Kent Yönetim Kurulu, Dertlikent adını değiştirmeye karar vermiş. Kentin adı Mutlukent olmuş.

Mutlukent'te yapılan işler, olup bitenler başka kentlerde de duyulmuş. Yeni yöneticinin adı dillerden düşmüyormuş. Ünü kentten kente yayılmış.

Peki, bilge kişinin büyük oğlu Demircan ne olmuş, ne yapmış dersiniz? Ne olacak, babasından kalan yüz altını şurada burada harcamış, "Bu para tükenirse ben ne yaparım?" diye düşünmemiş bile. İçinden "Tükenirse tükensin. Bunca yıldır bir sürü dostum, arkadaşım oldu. Paramı onlarla birlikte harcadım. Güzel günler geçirdik birlikte. Bundan sonra da onlar bana yardım eder." diyormuş. Diyormuş ya, dediği olmamış. Sonunda parası tükenmiş, aç ve açıkta kalmış. Başlamış dost bellediği, arkadaş dediği kişilerin kapısını çalmaya. Ancak hiçbiri onun yüzüne bakmamış. Çünkü onlar, Demircan'ın değil, altınların dostuymuş. Altınlar bitince dostluk da arkadaşlık da bitmiş.

Parası, mesleği olmayan yaşlı bir adam ne yapar? Dilenir. O da öyle yapmış. Bir süre kentin sokaklarında dilenmiş. Sonra aklına küçük kardeşi Emircan gelmiş. Onun Mutlukent'e yönetici olduğunu duymuş. Çünkü Emircan'ın adı her yerde duyulur olmuş. Yaptıkları, başarıları her yerde anlatılıyormuş. Demircan da "Ne de olsa o benim kardeşim. Bana yardım eder." diye düşünmüş, onun yanına gitmeye karar vermiş. Karar vermiş ama Mutlukent'e nasıl gidileceğini bilmiyormuş.

Demircan, karnını doyurmak için bulunduğu kentin sokaklarında dilenirken bir yandan da Mutlukent'e nasıl gidebileceğini sormaya başlamış. Bir akşam oraya gidecek bir kervanın olduğunu öğrenmiş. Kervanı bulmuş, kervancı başına, "N'olur, beni de yanınıza alın, kentin yöneticisi benim kardeşimdir. Beni oraya götürürün, o mutlaka sizi ödüllendirir." diye yalvarıp yakarmış. Kervancı başı, inanmamış onun söylediklerine. İçinden, "Senin gibi biri öyle ünlü bir yöneticinin kardeşi olabilir mi? Beni kandırmak için böyle söylüyor." diye düşünmüş. Yine de iyi kalpli biri olduğu için "peki" demiş. Onu da kervana katmış.

Günler sonra kervan, Mutlukent'in giriş kapısına dayanmış. Kapıda kente gelenleri denetleyen nöbetçiler varmış çünkü her isteyen, kente kolayca giremezmiş. Yönetimin koyduğu yasalara göre kente girmek isteyen kişinin yapacağı bir işi, bir mesleği olmalıymış. İş, mesleği olmayanlarsa kesinlikle kente alınmazmış. Bu nedenle Demircan'ı içeri bırakmamışlar. O, nöbetçilere, "Yapmayın, etmeyin. Ben sizin yöneticiniz Emircan'ın ağabeyiyim. Adım Demircan, inanmıyorsanız ona sorun." demiş. Nöbetçiler, "Haydi oradan yalancı." demişler. "Şu hâline bak bir. Sen kim, yüce yöneticimizin ağabeyi olmak kim. Geldiğin yere geri gideceksin".

Nöbetçiler içeri almamışlar ama Demircan da kentin kapısından ayrılmamış. Günlerce "Ben kentin yöneticisinin ağabeyiyim." demiş, ağlayıp durmuş. Sonunda durumu yönetici Emircan'a iletmışler. O da "Alın, yanıma getirin o kişiyi." demiş. Bunun üzerine yöneticinin yanına götürmüşler. Emircan, ilk bakışta tanımış ağabeyini. İçi yanmış, çok acımış. Demircan'nın üzerindeki kirli giysiler parça parçaymış. Saçı sakalı birbirine karışmış. Ayakta güçlkle duruyormuş. Ağlayarak babasını dinlemediğine nasıl pişman olduğunu anlatmış. Altınları nasıl tükettiğini;

nasıl aç ve açıkta kaldığını; dost, arkadaş bellediği kişilerin ona nasıl yüz çevirdiğini anlatmış. Bir işi, mesleği olmadığı için sokaklarda nasıl dilediğini de. Tıkanıyor, zorla konuşuyormuş. Sonunda, “Sen benim kardeşimsin. N’olur bana yardım et. Beni koru. Sana yalvarıyorum.” demiş, ağlaya ağlaya küçük kardeşinin ayaklarına kapanmış.

Emircan, ağabeyinin bu sözlerine çok üzölmüş. Hele ayaklarına kapanınca üzüntüsü daha da artmış, “Yapma böyle, kalk haydi, şöyle otur.” diye onu tutup kaldırmış. Bir koltuğa oturtmuş.

İki kardeş bir süre konuşmamış. Sonunda şöyle demiş Emircan: “Bak ağabey, biz elbette kardeşiz. Çok kötü işler yapmışsın. Ama ne söylesem boş, olanlar olmuş bir kez. Elbette sana yardım etmek isterim. Ancak kendi koyduğum yasaları kendim çiğneyemem. Belli bir işi, belli bir mesleği olmayanlara bu kentte oturma izni verilemez. Bu yasa beni de bağlar. Düşündüm. Sana şöyle bir iş verebiliriz. Bizim burada çocuklar için kurduğumuz ‘Sor Öğren Yuvaları’ var. Bu yuvalarda başına gelenleri anlatacaksın. Ta çocukluğumuzdan başlayacak babamdan, benden, sonra evden ayrılışından

söz edeceksin. Bu durumlara nasıl düştüğünü anlatacaksın. Bir tür öğretmenlik yapacaksın.”

Bu sözleri duyunca ağabeyi öylesine sevinmiş ki kardeşinin elini öpmeye kalkışmış. Buna izin vermemiş Emircan. Hemen görevlileri çağırılmış. Ağabeyinin yapacağı işi onlara anlatmış. Çocukların onun yaşadıklarından çok şeyler öğreneceğini söylemiş. Bir iki hafta sonra da Demircan görevine başlamış.

Zaman gelip geçmiş. İyice yaşlanmış Emircan. Yaşamını düşünüyor, yaptıklarına bakıyormuş. Bundan büyük bir mutluluk duyuyormuş. “İnsanlar için güzel işler yaptım. Babamın istediğı gibi onurlu bir yaşam sürdürdüm. Bunların tümünü dili doğru, güzel ve etkili kullanarak başardım. İnsanlara düşünmeyi, sormayı, sorgulamayı, dinlemeyi öğretmeye çalıştım.” diyormuş.

Emircan’ın Mutlukent için oluşturduğu yönetim düzeni tümüyle kentin yaşamına yerleşmiş. Bu düzen öylesine güzel işliyormuş ki onun ölümünden sonra da artık kente yeni yöneticiler aramaya gerek kalmamış.

YAZARIN DİĞER KİTAPLARI

Ölümsüzlük Gezegeni

Yalnızlığı Seven Kırlangıç

Eğlenceli Dilbilgisi

Sözcük Sözcük İçinde

Çocuk Edebiyatı Dizisi

Mutlukent'in Yöneticisi

Emin ÖZDEMİR

Resimleyen: Ferit AVCI

Anadilini doğru, güzel, etkili kullanma insanın başarısını nasıl etkiliyor? *Mutlukent'in Yöneticisi* bu soruyu değişik yönleriyle yansıtan bir masal. Ama öyle sıradan, alışılmış, dümdüz bir masal değil. Masal içinde masal yöntemiyle yazılmış. Kitapta Emircan'ın bilge babası, bir kitap yazmış onun için. Bu kitabı okuyor; söylenenleri eksiksizce yerine getiriyor Emircan. Dilini, duygu ve düşünce dünyasını geliştiriyor. Dertli bir kente yönetici seçmek için düzenlenen büyük bir yarışmaya katılıyor. Nice soruların doğru yanıtını bularak yönetici oluyor kente. Kitabı okurken Emircan'la birlikte siz de bu soruları yanıtlayacak, yarışmanın heyecanını yaşayacaksınız. Yalnız çocukların değil, annelerin, babaların, öğretmenlerin de tat alarak okuyacakları bir kitap...

9789754092991